

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Anna Seimlová

Jak média referují o trhu s uměním

Diplomová práce

Praha 2017

Autor práce: **Anna Seimlová**

Vedoucí práce: **Mgr. Jan Skřivánek**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2017**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

SEIMLOVÁ, Anna. Jak média referují o trhu s uměním. Praha, 2017. x s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Mgr. Jan Skřivánek

Anotace (abstrakt)

Cílem diplomové práce je provést kvalitativní obsahovou analýzu, která zodpoví, jak média informují o třech zvolených aukcích. Konkrétně se jedná o aukci sbírky rodiny Hascoe v Sotheby's, o aukci díla Tvar modré v Adolf Loos Apartment and Gallery a o aukci sbírky olejů od Františka Muziky v Dorotheu. Pro pochopení aukčního trhu nejprve čtenáře seznámím s historickým vývojem a mechanismy aukční síně. V teoretické části poté představím nabídku analyzovaných aukcí a soustředím se na unikátnost sbírky i uměleckého díla, na seznámení s předchozími majiteli předmětů nebo na marketingové aktivity aukční síně. Následně se přesunu k praktickému provedení analýzy, u níž definuji výzkumnou otázku, paradigma, vymezím výzkumný materiál a stručně popíši zkoumaná média. Praktická část analýzy se skládá z provedení tří zakotvených teorií, u nichž provedu otevřenou, axiální a selektivní kódování. Všechny tyto fáze znázorním na grafickém modelu a na závěr každého výzkumu určím jeho centrální kategorii. Na konec popíši mediální obraz zkoumaných aukcí.

Abstract

Goals of paper are to create grounded theories that will answer the question „*how media inform about three art auctions*“. First is Hascoe action in London auction house Sotheby's, second one is auction of painting Tvar Modré in Adolf Loos Apartment and Gallery and the last one is auction of collection of oil paintings by František Kupka in Dorotheum. Firstly I describe historical phases of auction market and then it's mechanism. Theoretical part consists of information about offer of analyzed action houses and focuses on uniqueness of art pieces, previous owners or marketing strategies. Practical part of analysis defines research issue, paradigm, research materials and describe selected media. Then analyzes three grounded theories that consist of open coding, axial coding and selective

coding. All these phases are illustrated on graphic models and identify theoretical codes. Finally I describe media image of analyzed auctions.

Klíčová slova

aukce, aukční síň a aukční dům

Keywords

auction and auction house

Obsah

DISKUTACE TEZÍ.....	1
ÚVOD	2
1. VÝVOJ AUKČNÍHO TRHU VE VELKÉ BRITÁNII.....	3
1.1 BONHAMS	4
1.2 PHILLIPS	4
1.3 CHRISTIE'S	5
1.4 SOTHEBY'S	7
2. VÝVOJ AUKČNÍHO TRHU V ČESKÉ REPUBLICE	9
3. MECHANISMUS AUKČNÍHO TRHU	12
4. PŘEDSTAVENÍ KONKRÉTNÍCH AUKČNÍCH SÍNÍ.....	17
4.1 DOROTHEUM	18
4.2 ADOLF LOOS APARTMENT AND GALLERY	18
4.3 SOTHEBY'S.....	20
5. PŘEDSTAVENÍ ANALYZOVANÝCH AUKCÍ	20
5.1 SBÍRKA RODINY HASCOE.....	21
5.2 ADOLF LOOS APARTMENT AND GALLERY TVAR MODRÉ	22
5.3 AUKCE FRANTIŠKA MUZIKY	23
6. KVALITATIVNÍ ANALÝZA	25
7. ZAKOTVENÁ TEORIE	26

7.1	POPIS KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU	29
7.2	VÝZKUMNÁ OTÁZKA A PARADIGMA	29
7.3	VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO MATERIÁLU	30
7.4	STRUČNÝ POPIS POUŽITÝCH MÉDIÍ	31
7.4.1.	KRÁTKÉ DEFINOVÁNÍ MÉDIÍ	32
8.	OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ AUKCE SOTHEBY'S – HASCOE	33
8.1	GRAFICKÝ MODEL OTEVŘENÉHO KÓDOVÁNÍ AUKCE SOTHEBY'S – HASCOE	38
8.2	PARADIGMATICKÝ MODEL AUKCE V SOTHEBY'S – HASCOE	39
8.3	CENTRÁLNÍ KATEGORIE	40
9.	OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ AUKCE ADOLF LOOS APARTMENT AND GALLERY – FRANTIŠEK KUPKA	41
9.1	GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ AUKCE ADOLF LOOS APARTMENT AND GALLERY – FRANTIŠEK KUPKA	46
9.2	PARADIGMATICKÝ MODEL AUKCE ADOLF LOOS APARTMENT AND GALLERY – FRANTIŠEK KUPKA	47
9.3	CENTRÁLNÍ KATEGORIE TVAR MODRÉ	48
10	OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ AUKCE DOROTHEA – FRANTIŠEK MUZIKA ...	49
10.1	GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ OTEVŘENÉHO KÓDOVÁNÍ AUKCE FRANTIŠKA MUZIKY	53
10.2	PARADIGMATICKÝ MODEL AUKCE DOROTHEA – FRANTIŠEK MUZIKA	54
10.3	CENTRÁLNÍ KATEGORIE AUKCE DOROTHEA – FRANTIŠEK MUZIKA ...	55
11.	SHRNUTÍ MEDIÁLNÍHO OBRAZU	56
11.1	SHRNUTÍ PODOBNÝCH RYSŮ	57
11.2	ZHODNOCENÍ MEDIÁLNÍHO OBRAZU U JEDNOTLIVÝCH AUKCÍCH ...	58
11.2.1	AUKCE SBÍRKY RODINY HASCOE	58
11.2.2	AUKCE SBÍRKY FRANTIŠKA KUPKY	59
11.2.3	AUKCE SBÍRKY FRANTIŠKA MUZIKY	61
	ZÁVĚR	62
	SUMMARY	63
	ZDROJE	63

Diskutace tezí

Po rozsáhlých diskuzích s kantory z oboru Mediální studia na FSV jsem se rozhodla pro úpravu teze své diplomové práce na téma *Jak média referují o trhu s uměním*. Má předchozí osnova se věnovala příliš mnoha tématům a nekladla důraz na analýzu konkrétního výzkumného problému, což jsem se rozhodla na základě doporučení kantorů změnit. Struktura předchozí práce působila roztržitým dojmem a předpokládala zkoumání tří nesouvisejících problémů, a to zpravodajských hodnot, marketingových metod a rámcování mediálních článků. V diplomové práci bych kvůli doporučené délce textu neměla dostatečný prostor pro zkoumání výše uvedených problematik, jelikož by každá z nich vyžadovala svůj vlastní výzkum a následný popis výsledků. Proto se domnívám, že bych původní předpokládanou strukturu práce nebyla schopna zpracovat do hloubky, ale pouze povrchově, čímž bych nenaplnila dostatečnou kvalitu akademického textu.

Po diskuzi s doktorkou Reifovou a doktorem Bednaříkem jsem se rozhodla svou diplomovou práci zaměřit na kvalitativní analýzu, z které jsem také teoreticky vycházela. Technika zpracování materiálu je odlišná od původně navržené metody v tezích. K tomuto kroku jsem se rozhodla kvůli zvolenému tématu *Jak média referují o trhu s uměním*, které je ve společnosti minoritně zastoupeno, a tím pádem není v médiích dostatečně diverzifikované. Analýzu bych ráda provedla na třech aukcích, jež byly zmíněny v původní tezi. Jedná se o tyto události: Aukce aukční síně Sotheby's v Londýně v roce 2011, ve které byla dražena díla českých autorů ze sbírky rodiny Hascoe. Následně bych ráda zkoumala aukci, která proběhla v roce 2012 v České republice v aukční síni Adolf Loos Apartment and Gallery, v níž byl dražen obraz od Františka Kupky, *Tvar modré*. Poslední výzkumný okruh jsem zaměřila na aukci aukční síně Dorotheum v roce 2013, která se odehrála v Praze a poskytla svým dražitelům rozsáhlou nabídku děl od Františka Muziky.

Tři zmíněné aukce představují výrazné momenty na českém aukčním trhu, a proto bych ráda zjistila v rámci třech analýz, jakým způsobem byly tematicky zpracované v médiích a jaké asociace je vzájemně propojovaly. Pro teoretické ukotvení jsem se snažila najít obdobné studie a práce z aukčního prostředí, které se zaměřovaly na obsahovou kvalitativní analýzu mediálních textů v ČR nebo v zahraničí. Bohužel se mi žádné podobné materiály nepodařilo získat, jelikož všechny mnou pročtené práce se zaměřovaly na ekonomické aspekty aukcí. Podkladový materiál pro kvalitativní analýzu jsem omezila na zpravodajské

tištěné tituly, jejichž periodicitu je na denní a týdenní bázi. V současné době však představují důležitý komunikační kanál i online média, a proto jsem se do analýzy rozhodla začlenit i články ze zpravodajských webových portálů, které byly odlišné od jejich tištěných mutací. Upravené vymezení podkladových materiálů již nepovažuje aukční katalogy jako relevantní zdroj dat, jelikož se analýza zaměřuje na články v mediálním prostoru, a nikoliv na propagační materiály aukčních síní. Televizní zpravodajství jsem se rozhodla do analýzy nezačleňovat, jelikož bych musela jednotlivé zprávy přepisovat na text a pro účely výzkumu zcela vyhovuje objem článků ve výše zmíněných médiích.

Úvod

Cílem diplomové práce je provést kvalitativní obsahovou analýzu, která zodpoví, jak média informují o třech zvolených aukcích. Konkrétně se bude jednat o aukci sbírky rodiny Hascoe v Sotheby's, o aukci díla Tvar modré v Adolf Loos Apartment and Gallery a o aukci sbírky olejů od Františka Muziky v Dorotheu.

Pro správné pochopení fungování aukčního světa se nejprve pokusím čtenáře zasvětit do jeho historického vývoje (za novodobou kolébku uměleckého aukčního trhu lze považovat Londýn, ve kterém se od osmnáctého století začaly formovat první významné aukční síně; právě odtud pochází i způsob, neboli systém prodeje uměleckých předmětů během aukce, který využíváme i dnes). Následně čtenáře seznámím s vývojem českého aukčního trhu, u kterého se soustředím na etapu po roce 1989. Samozřejmě nevynechám a zběžně popíši i současnou situaci.

Pro částečnou orientaci v aukčním prostředí využiji knihu od *Dona Thompsona Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů*, kterou rozpracuji v kapitole *Mechanismus aukčního trhu*. Titul podrobně seznamuje s fungováním trhu s uměním, který popisuje prostřednictvím konkrétních příkladů. V této části se budu snažit zdůraznit mechanismus aukční síně, image instituce či umělce. Pro bližší popsání sběratele a sbírky jsem zvolila knihu od *Michaela Třeštíka Umění sbírat umění*.

V kapitole *Představení konkrétních aukčních síní* zběžně popíši fungování analyzovaných aukčních domů. Následně čtenáře v kapitole *Představení analyzovaných aukcí* seznámím s nabídkou mnou zvolených aukcí, která se skládala ze sbírky rodiny Hascoe, z obrazu Tvar modré od Františka Kupky a ze sbírky olejů od Františka Muziky. V této části

se soustředím na unikátnost sbírky i uměleckého díla, na seznámení s předchozími majiteli sbírky nebo na shrnutí propagačních aktivit aukční síně.

V druhé části diplomové práce čtenářům přiblížím principy kvalitativního výzkumu, které jsem čerpala z knihy *Kvalitativní výzkum* od *Jana Hendela*. Následně se v podkapitole *Zakotvená teorie* zaměřím na specifikaci jednotlivých částí této metody, přičemž rozeberu i jejich postupy. Materiál jsem získala od autorů *Anselma Strauss a Juliet Corbinové*.

Před samotnou analýzou definuji výzkumnou otázku spolu s paradigmatem, vymezím výzkumný materiál a stručně popíši vytyčená média. Smysl výzkumné otázky jsem pro každou analýzu stanovila totožně, ale pokaždé jsem upravila její znění. Hlavním zájmem mého zkoumání bylo, *jak média informují o konkrétní umělecké aukci*. Články jsem z počátku chtěla zkoumat dohromady, jelikož se u nich vyskytovaly podobné struktury, slovní spojení i téměř totožné oblasti zájmu. Nakonec jsem však zjistila, že každá skupina textů k jiné aukci upřednostňovala odlišnou stěžejní myšlenku. Proto jsem se rozhodla kvalitativní analýzu rozdělit na tři části.

Kapitola *Kvalitativní analýza* se skládá z praktického provedení jednotlivých zakotvených teorií. U nich se zaměřím na podrobnější specifikování otevřeného, axiálního a selektivního kódování, jež znázorním na grafických modelech. Na závěr každé zakotvené teorie určím centrální kategorii výzkumu, která konkrétní provedený kvalitativní výzkum zasadí do kontextu. Vždy se pokusím o rozebrání výsledků provedeného zkoumání a budu se je snažit zasadit do kontextu s centrální kategorií.

Na závěr shrnu mediální obraz analyzovaných aukcí, u kterého poukáži na podobné či odlišné formulace, způsoby sdělení aj., jež novináři používali pro jejich popis. Nakonec se pokusím zhodnotit jednotlivé výzkumy v souladu s jejich výsledky.

Vývoj aukčního trhu ve Velké Británii

Model anglické aukce lze popsat vzájemným soupeřením jednotlivých zájemců o konkrétní položku prostřednictvím přihazování vyšší cenové nabídky. Licitátor může ovlivnit

průběh aukce svou osobností, hlasem nebo vyjádřením klidu. Musí však vědět i jakým správným způsobem rozvířít poptávku, neboli soutěž, kterou zrychlí prodejní tempo.¹

Pro popis vývoje londýnského aukčního trhu jsem zvolila kapitolu *The Major London Auction Houses* z knihy *Pedigree and Panache* od autora *Shireen Huda*. Tato část se zaměřovala na počátky vývoje aukčního prostředí v Londýně od osmnáctého století až po současnost. Zdůrazňovala čtyři aukční síně Christie's, Bonhams, Phillips a Sotheby's, jejichž kořeny sahaly až do osmnáctého století.²

Christie's autor charakterizoval jako aukční dům zaměřený na vyšší společenské vrstvy. Bonhams naproti tomu byla odjakživa rodinná firma specializující se na tisk a tištěné médium. Phillips definoval jako aukční dům s širší orientací na prodej a Sotheby's byla původně známá ve spojitosti s dražbou knih, nicméně na počátku dvacátého století došlo ke změně a začala se soustředit na trh s výtvarným uměním.³

Bonhams

Aukční dům Bonhams vznikl v roce 1773 a založil ho specialista na knihy William Charles Bonham spolu s Georgem Jonesem. Jejich třetím partnerem byl dealer a odborník na tisk Thomas Dodd, který ještě navíc vlastnil galerii. Společnost Bonhams se zaměřovala v osmnáctém a devatenáctém století na aukce tisku, který byl v této době na vrcholu. Váženou pověst si získala i v oblasti starožitností, u níž podporovala svůj veřejný obraz prostřednictvím inzerce v médiích. Tuto taktiku volili po vzoru Christie's a Phillips, zatímco Sotheby's se ubírala jiným směrem a zviditelňovala se pouze v titulech zaměřující se na knihy. Do vedení společnosti se později připojil Henry Jones, který byl syn George Jonese. Jeho přičiněním Bonhams v roce 1840 nově zařadila do aukce dražbu obrazů.⁴

Phillips

Vznik aukčního domu Phillips můžeme zařadit do stejného období jako počátek společnosti Bonhams. Založil ji bývalý vedoucí úředník Christie's Harry Phillips, který se rozhodl pro své vlastní podnikání v aukčním světě. Jeho první veřejný prodej nábytku proběhl

¹ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 159–164.

² HUDA, Shireen. *Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia*, str. 19.

³ HUDA, Shireen. *Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia*, str. 19.

⁴ Tamtéž, str. 26–27.

v roce 1796 a po čase si vydobyl postavení váženého licitátora. Společenský status získal i díky správně zvoleným marketingovým taktikám, které byly ovlivněny strategií Christie's. Inspiroval se především pořádáním večerních aukcí, které byly plné okázalostí a navštěvovaly je významní lidé. Phillips se podařilo získat několik důležitých kolekcí včetně důležitých maleb a obrazů od barokních portrétistů. Společnost se do historie zapsala pořádáním aukce v Buckinghamské paláci na výzvu královny Victorie v roce 1836. Mezi další triumfy patřil prodej Fonthill Abbey v roce 1823. Akce trvala třicet dní a navštívilo ji přibližně 7 200 zájemců. Po smrti Harryho Phillipse se vedení společnosti ujmul jeho syn William Augustus, který vedl prodej sbírky Lorda Northwicka.⁵

Christie's

V roce 1766 byl založen aukční dům Christie's, který až do druhé světové války figuroval jako hlavní hráč na britském aukčním trhu. Zakladatel společnosti James Christie se vyučil u Mr. Annesleyho, který byl licitátor v oblasti Covent Garden. Po čase se jejich cesty rozešly a Christie si založil svůj vlastní aukční dům v Pall Mall. První aukce Christie's proběhla v roce 1766 a zaměřovala se na knižní nabídku. Jejich první aukce s výtvarným uměním se konala krátce na to, už rok po otevření.⁶

Po čase se aukční dům přestěhoval do většího prostoru v Pall Mall, kde se Christie seznámil i se svým sousedem a tehdejšími velmi slavnými umělci Thomasem Gainsboroughem. Christie's se rychle vryla do podvědomí veřejnosti a získala dobrou pověst. Začala se spojovat s dalšími významnými a vlivnými osobnostmi, jako byli umělci, politici nebo sběratelé. Sám Christie přiznal, že přítomnost slavných lidí v jeho aukční síni zvýšila jeho tržby. Obraz Jamese Christieho od Roberta Dightona z roku 1794 byl následně využit jako základ pro logo společnosti.⁷

Christie byl pravděpodobně prvním populárním licitátorem, kterého můžeme spojit se zavedením uměleckých aukcí v Londýně, jež sloužily pro zviditelnění celebrit. Jeho rétorické schopnosti, vybrané chování a profesionální přístup k aukčnímu trhu přispěly k posunu vnímání osoby licitátora. Christieho osobnost si proto oblíbily vyšší vrstvy, které akceptovaly umělecké aukce jako tehdejší způsob zábavy a společenské události. Proto

⁵ HUDA, Shireen. Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia, str. 27–28.

⁶ Tamtéž, str. 21.

⁷ Tamtéž, str. 21.

můžeme Christieho nazvat jako licitátora britské aristokracie. Úspěch Christie's byl podpořen i kombinací různých obchodních strategií, mezi něž patřilo vydávání katalogů k aukci, zviditelňování se prostřednictvím médií nebo večerní privátní vernisáže a rauty.⁸

Aukce od roku 1887 zdůrazňovaly okázalost, prodávaly se v nich umělecká díla za vysoké ceny a probíhaly spíše jako představení pro veřejnost. Mezníkem byla aukce známého domu Stowe, která trvala čtyřicet dní a dopomohla Christie's k stěžejní pozici v londýnském aukčním prostředí. Dům patřil zruinovanému aristokratovi, který působil jako druhý vévoda Buckinghamu a Chandos. Za svůj život shromáždil významnou uměleckou sbírku, která byla úspěšně prodaná. V roce 1882 pořádala Christie's aukci, která vstoupila do historie jako jeden z nejlepších prodejů sbírky na světě. Jednalo se o aukci Hamiltonského paláce, ve kterém se nacházelo několik unikátních uměleckých předmětů a vyjímečné kusy francouzského nábytku. Prodej probíhal v kooperaci se Sotheby's, která podle nepsané dohody organizovala prodej knih v paláci.⁹

Aristokraté patřili koncem devatenáctého století k častým dodavatelům starých mistrů do aukcí. Christie's si s nimi po celou dobu své působnosti uchovávala dobré vztahy, proto aukční dům téměř zaplavili nespočtem děl. Rozptýlení starých sbírek umožňovalo novým britským a americkým sběratelům vytvořit nové velké významné sbírky.¹⁰

Vztah Christie's a Sotheby's vykrytalizoval v roce 1913. Sotheby's dvacátého června 1913 pořádala aukci několika obrazů od Franse Halse, což bylo to ve stejný den, kdy podobnou nabídku od totožného autora v aukci prodávala Christie's. Od tohoto momentu se obě společnosti vzájemně považují za soupeře. Vedoucí postavení Christie's pokračovalo až do roku 1950, kdy Sotheby's začala celosvětově prodávat impresionisty a moderní umění.¹¹

Po druhé světové válce se Christie's snažila o expanzi do zahraničí, kde se nejprve usadila na australském trhu. Následně své kanceláře otevřela i v Tokiu, Paříži, Montrealu a pořádala svou první aukci v Ženevě. V sedmdesátých letech otevřela svou pobočku i v New Yorku. V osmdesátých letech aukční dům zprofesionalizoval svou veřejnou komunikaci a najmul si svého vlastního public relations manažera Johna Herberta. Ten věřil v ideu, že Christie's i Sotheby's byly odjakživa mediálně zobrazovány, jelikož získaly označení známé

⁸ HUDA, Shireen. *Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia*, str. 23.

⁹ Tamtéž, str. 23–24.

¹⁰ Tamtéž, str. 24.

¹¹ Tamtéž, str. 23–24.

společnosti, která si již vybuodovala své jméno. Domníval se, že i když média koncem dvacátého století byla přitahována senzačním prodejem výtvarného umění, v padesátých a šedesátých letech se oboum aukčním síním dostávalo pozornosti jen proto, že se staly silnou značkou.¹²

V současné době Christie's nabízí zájemcům o výtvarné umění kolem tři sta padesáti aukcí během roku ve více než osmdesáti kategoriích. Jejich nabídka se specializuje na výtvarné umění, užité umění, šperky, fotografie, sběratelské předměty, víno aj. Christie's se pyšní dlouhou tradicí a úspěšným průběhem privátních prodejů pro své klienty ve všech kategoriích s důrazem na poválečnou tvorbu, impresionismus, moderní umění, staré mistry a bižuterii.¹³

Pobočky Christie's najdeme ve čtyřiceti šesti zemích světa, ale prodejní místa najdeme pouze v Londýně, New Yorku, Paříži, Ženevě, Miláně, Amsterdamu, Dubai, Zürichu, Hong Kongu, Shanghai a Mumbai. Dále se snaží soustředit na ruský, čínský a indický aukční trh.¹⁴

Sotheby's

Sotheby's založil Samuel Backer, který se zpočátku zaměřoval primárně na aukce knih. Aukční činnosti se nejprve nevěnoval naplno a svůj pracovní život naplňoval ještě vlastnictvím papírnictví a vydavatelskou činností. Sotheby's se proto zcela prosadila až v průběhu další generace.¹⁵

První katalog se datuje k březnu 1744, kdy byla dražena sbírka knih sira Johna Stanleyho. Celá dražba trvala po dobu deseti večerů. Navzdory původní dohodě s Christie's zařadil Backer již od čtyřicátých let do svých aukcí i výtvarné umění. První samostatná aukce věnovaná pouze umění proběhla v roce 1747. V roce 1754 se aukční dům přestěhoval na novou adresu do Covent Garden.¹⁶

Inovativní přístup Sotheby's spočíval ne pouze v naslouchání potřeb zákazníků, ale i ve vytváření touhy po knihách a umění. V roce 1766 se změnila struktura firmy a k Backerovi se přidal jeho nový obchodní partner George Leigh. Jednalo se o období, kdy se britští

¹² HUDA, Shireen. Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia, str. 26.

¹³ Christie's, Who We Are: About Christie's. [online]. [cit. 10. 2. 2017].

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ HUDA, Shireen. Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia, str., str. 28.

¹⁶ Tamtéž, str. 28.

sběratelé přestávali zajímat o řecké i římské období a začali se více zaměřovat na ranou anglickou a alžbětínskou literaturu i rukopisy.¹⁷

Důležitý mezník v Sotheby's nastal až ve dvacátém století, kdy aukční síni udával správný směr Peter Wilson, který se aukční dům snažil dostat do celosvětového povědomí. Do společnosti vstoupil v roce 1936 a znenadání se stal partnerem, ředitelem i licitátorem. V tomto období začalo Sotheby's s masivní propagací a expanzí prodeje výtvarného umění do zahraničí. Významná aukce sedmi impresionistů v roce 1958 představovala velký zlom i úspěch pro Sotheby's. Délka aukce byla pouhých dvacet jedna minut, vydělala vysokou sumu a znamenala návrat k večerním aukcím, které nebyly pořádané od osmnáctého století. Úspěšný rozvoj na světovém trhu v období 1960–1970 zajistil Sotheby's renomovanou pozici v aukčním světě.¹⁸

S jakými novinkami přišlo Sotheby's? Nejprve v roce 1954 otevřeli aukční síň v New Yorku, významným krokem bylo i pořádání specializovaných aukcí zaměřených na impresionisty a moderní umění. Právě Sotheby's získalo nálepku aukčního domu, který zprostředkoval prodeje impresionistických obrazů za milionové ceny bohatým investorům z Ameriky v londýnském sídle společnosti. V tomto období byla zahájena i expanze na mezinárodní umělecký trh, která měla své sídlo v Londýně. Tento rozvoj vynikal poptávkou po moderním umění za neobvykle vysoké ceny. Byla to i doba, kdy zájemci o výtvarné umění začali dávat přednost okázalým, medializovaným nebo v televizi vysílaným dražbám umění oproti dealerům. Proto Sotheby's v roce 1959 najali svého prvního public relations agenta Stanleyho Clarka. Od tohoto momentu se Clark, Wilson a další členové Sotheby's začali objevovat běžně v televizi, především ve zpravodajství.¹⁹

Po odchodu Wilsona do důchodu se stal ředitelem společnosti Taubman a její hlavní sídlo se přesunulo do New Yorku. V této etapě začaly půjčky pro zájemce o umělecká díla, které měly být splaceny do jednoho roku. Nicméně tato služba představovala kontroverzní společenské téma, a nakonec byly v devadesátých letech zrušeny. Tabman je známý vytvořením představy o umění jako o obchodovatelném statku. Pod jeho vedením

¹⁷ HUDA, Shireen. Pedigree and Panache: The Major London Auction Houses, str. 28.

¹⁸ Tamtéž, str. 28–29.

¹⁹ Tamtéž, str. 28–29.

Sotheby's začala investovat do různých marketingových aktivit, které měly přilákat zájemce o umění.²⁰

Sotheby's i Christie's snížily své provize za vydražená díla na deset procent navíc z finální ceny pro kupujícího. Nově také zavedly provize, které platili prodávající. Christie's se původně bránila půjčkám pro kupce, jelikož se bála vytvoření umělého trhu s uměním. Nicméně z důvodu úbytku klientely nakonec podlehla a tyto služby začala také nabízet.²¹

Vývoj aukčního trhu v České republice

V následující části se budu snažit vystihnout vývoj aukčního trhu v České republice, který se začal formovat v devadesátých letech dvacátého století. Toto období přineslo nejen výrazné ekonomické změny, ale i významné společenské a politické obraty. Proměna socio-ekonomického klimatu se výrazně projevila na vzniku a utváření trhu s uměním i na zrodu a rozvoji aukčních síní.²²

Éru devadesátých let lze označit za období vzniku prvních aukčních síní, které se pustily do boje o hledání cesty k potenciálním, především českým zájemcům o umění. Po roce 1989 vznikla například Aukční agentura a Antikvariát Prošek jako ryze lokální aukční síň. Jak uvedl její majitel, patří jeho aukční síň mezi jednu z nejstarších v České republice. Postupně se začaly utvářet další aukční síně, mezi než můžeme zařadit např. aukční síň 1. Art Consulting Brno nebo Aukční síň Vltavín. Do nového milénia se tak na trh s uměním etablovalo devět aukčních síní. Mimo již zmíněné se jednalo o Antikvity Praha, Dorotheum Praha, Meissner & Neumann (od roku 2012 European Arts Investments), Galerie Art Praha, Galerie Pictura a Galerie Kodl.²³

Ve dvacátém prvním století došlo ke vstupu České republiky do Evropské unie, čímž se i tuzemský trh s uměním přiblížil trendům aukčních síní v Londýně nebo New Yorku. S akcelerujícím nástupem konzumní společnosti se očekával i zvýšený zájem o umění. Jiří Rybář z aukční síně 1. Art Consulting Brno však upozorňoval, že „cenová hladina je nastavena od roku 2001. To byl vrchol, od té doby ceny nerostou. Že se jeden obraz za rok

²⁰ HUDA, Shireen. Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia, str. 30.

²¹ Tamtéž, str. 30.

²² SEIMLOVÁ, Anna. Marketingová strategie aukční síně Vltavín v letech 2013–2014, str. 4.

²³ Tamtéž str. 5.

prodá za šest nebo sedm milionů, to moc neznamená“. Tento vývoj platil pro období od druhé poloviny devadesátých let dvacátého století až po rok 2005.²⁴

Je však nutno podotknout, že i přes značné ekonomické i sociální změny, kterými trh s uměním od počátku devadesátých let prošel, do roku 2006 stále panovala značná rigidita na straně koncové poptávky po umění. Marie Gálová, ředitelka pražské pobočky aukční síně Dorotheum Praha, která převážně operuje na rakouském trhu s uměním, neskryvala, že stále chybí orientace české společnosti na sbírání umění. Jedinci, kteří penězi disponují, a tudíž mohou investovat do umění, se stále nenaucili své finance do něj vkládat. Postupem času se objevovala tendence růstu zájmu o věhlasnější autory a klesala poptávka po průměrných umělcích. Aukční síně však také v toto období bojovaly s nižší nabídkou kvalitních děl na českém trhu.²⁵

Situace na trhu s uměním se po roce 2005 postupně začínala lepší a docházelo k růstu cen obrazů. Pokud by si sběratel v roce 2005 chtěl koupit deset nejdražších děl, zaplatil by za ně přibližně 40 milionů korun, zatímco v roce 2006 by potřeboval o 21 milionů více. V roce 2007 by sběratel musel disponovat už 100 miliony korun, aby získal 10 nejdražších obrazů. Jako nejsilnější hráči na trhu, kteří si mezi sebou rozdělili většinu tržeb, se vyprofilovaly aukční síně Galerie Art Praha, 1. Art Consulting Brno, Galerie Kodl, Aukční síň Vltavín a Meissner & Neumann. Pozitivní výsledky aukčních síní na trhu s uměním podtrhovalo i prohlášení Jiřího Rybáře, který po vydražení obrazu Františka Kupky Abstraktní kompozice za rekordních 15,8 milionů korun v roce 2007 pronesl: „Přátelé, dostali jsme se do Evropy.“ Pro toto období bylo charakteristické, že začaly vzrůstat ceny jak u statistických, tak u milionových položek. Přestože se setkáme s novými obdivovateli umění, poptávka se orientovala stále na stejné umělce. Ukázalo se, že český trh s uměním není zatím připraven na nové a začínající autory nebo na autory veřejností méně známé.²⁶

O tom, že český trh s uměním však pokračoval v přibližování se světovým trendům, svědčí i zavedení novinky v roce 2009 v podobě večerní aukce, jež se inspirovala zahraničními „evening sales“. Na této aukci pořádané 1. Art Consulting Brno ve spolupráci s Adolf Loos Apartment and Gallery bylo zájemcům nabídnuto pouze omezené množství nejlepších položek. Dalším znakem rozvoje trhu s uměním bylo vstupování nových skupin

²⁴ SEIMLOVÁ, Anna. Marketingová strategie aukční síně Vltavín v letech 2013–2014, str. 5.

²⁵ Tamtéž, str. 5.

²⁶ Tamtéž, str. 6.

investorů. Hlavní cíl, který investoři v umění hledali, bylo bezpečné uložení jejich financí. Se vstupem nových investorů na trh s uměním byl spojen růst cen a vynucené zkvalitnění nabídky aukčních síní.²⁷

Mezi další přelomové okamžiky patřila aukce sbírky rodiny Hascoe, která by mohla být označena jako milník pro dražbu českých děl v zahraničí. Sbírkou amerických manželů byla dle názoru odborníků považována za největší privátní sbírku českého umění v zahraničí. V průběhu dražby překonalo deset nejdražších položek předaukční odhady a každá jednotlivá z nich se vydražila za více než deset milionů korun. Mezi další úspěchy aukce bylo vytvoření třinácti autorských cenových rekordů.²⁸

Dosavadním historickým milníkem byl rok 2012, kdy byl vytvořen nový aukční rekord českého umění u nás i celosvětově. Poprvé byl prodán obraz Františka Kupky Tvar modré za 57,42 milionů korun aukční síní Adolf Loos Apartment and Gallery.²⁹ Dražba, která proběhla v dubnu v roce 2012, byla hojně zastoupena i v médiích. V tomto období došlo i k přeskupení nejvýraznějších aukčních síní v České republice. Mezi prvních pět se dostala Galerie Kodl, 1. Art Consulting, Dorotheum, galerie Arcimboldo a nováček na trhu společnost Adolf Loos Apartment and Gallery. Galerista Martin Kodl zhodnotil situaci na aukčním trhu v roce 2012 jako pozitivní, jelikož kupující projeví zájem i o položky, které by byly před pár lety zajímavé pouze pro kunshistoriky.³⁰ Kupkův rekord předčila dražba ve švédské Stockholms Auktionsverk v roce 2016, kde se obraz autora Vlet/Únik vydražil za rekordní částku 68 milionů Kč.³¹

Rok 2013 považoval šéfredaktor časopisu Art+Antiques za období, ve kterém vzrostla kultivovanost tuzemského aukčního prostředí. Pokud bychom se podívali na sto nejdražších obrazů a soch vydražených na aukcích v České republice, tak by jich bylo sedmdesát prodáno v posledních pěti letech (v období 2009–2013). Novinku na český aukční trh přinesla v roce 2013 J&T Banka, která si kladla za cíl pomoci v orientaci na výtvarné scéně začínajícím sběratelům a zavedla Art Indexu.³² Jedním z nejvýraznějších momentů v roce 2013, který skončil mimořádným úspěchem, byla aukce dvanácti obrazů od Františka Muziky, v níž byly

²⁷ SEIMLOVÁ, Anna. Marketingová strategie aukční síně Vltavín v letech 2013–2014, str. 6.

²⁸ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbírkou Hascoe za 303 milionů. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

²⁹ SEIMLOVÁ, Anna. Marketingová strategie aukční síně Vltavín v letech 2013–2014, str. 5

³⁰ SKŘIVÁNEK, Jan. ART+, Vývoj českého trhu s uměním v roce 2012 [online]. [cit. 20. 11. 2016].

³¹ VAŠÁTKOVÁ, Vendula. . ART+, Po čtyřech letech padl mezinárodní rekord Františka Kupky [online]. [cit. 20. 11. 2016].

³² Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2013. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

všechny položky vydraženy nad milionové částky. Výsledek aukce se odvíjel od kvality nabízených položek, ale i od ukázkově provedené marketingové komunikace.³³

Během roku 2014 se na aukčním trhu objevilo méně výtvarných děl, které by překročily vyvolávací cenu jeden milion korun českých, zatímco střední cenové pásmo za statisícové částky posílilo. Zájemci o umění se začali více soustředit na jiná sběratelská období nebo více oceňovat kvalitu nabídky. Jednalo se také o významný rok, který představoval tzv. čtvrtstoletí existence novodobého aukčního trhu. Za zmínku stojí umělec Otakar Kubín, jehož díla překonala autorský rekord, nebo současný umělec Krištof Kintera, kterého přijali obchodníci, galeristé, ale především aukční publikum. V tomto roce vzrůstal i u návštěvníků aukcí zájem o současné umění.³⁴

V průběhu rekordního roku 2015 sběratelé a investoři vytvořili druhý nejlepší výsledek od roku 2013 a utratili na aukcích 926 milionů korun. Mezi oblíbená patřila díla Filly, Kubišty, Procházky, Zrzavého, Štyrského a Medka. Více se začala objevovat nabídka od Bohumila Kubišty, Václava Radimského a Františka Vobeckého. Jedním z nejdůležitějších autorských momentů bylo vytvoření cenového rekordu u poválečného umění od surrealistického malíře Mikuláše Medka, dílo bylo vydraženo přes deset milionů korun českých. Na aukcích se pozornost přesunula i na fotografie, mezi kterými vévodil akt od Františka Drtikola, který se prodal za 2,22 milionu korun českých.³⁵

Mechanismus aukčního trhu

V této části bych se ráda zaměřila na popsání jednotlivých odvětví v rámci aukčního trhu. Kapitola se bude snažit definovat aukční síň a vystihnout její důležitost spolu s jejími funkcemi. Pokusí se také vysvětlit, proč je stěžejní dobrá pověst aukční síně a zběžně představí předaukční aktivity i průběh aukce. Následně se zaměří i na osobu umělce, u kterého se bude snažit poukázat na budování image autora či uměleckého díla. Neopomenou ani zběžné představení typologie sběratelů nebo druhy sbírek.

Značka dodává výrobku nebo službě osobité rysy, charakter, odlišnost a zvyšuje jeho hodnotu. Nabízí také ochranu před rizikem a záruku důvěryhodnosti. Auto značky Mercedes

³³ SKŘIVÁNEK, Jan. ART+, Muzika a Uprka. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

³⁴ Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2014. [online]. [cit. 13. 4. 2017].

³⁵ Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2015. [online]. [cit. 13. 4. 2017].

poskytuje záruku renomé. Prada zaručuje eleganci v současné módě. Značkové umění funguje stejně. Řeknete-li „za tuhle sošku jsem zaplatil pět a půl milionu“, vaši přátelé asi vykulí oči. Ale nikdo se Vám nebude posmívat, když řeknete „tohle jsem koupil u Sotheby’s“ nebo „tohle jsem si našel u Gagosiana“ (...) Získání značky je konečným výsledkem dlouhodobé zkušenosti, kterou podnik poskytuje svým zákazníkům...“³⁶

Značkové aukční domy jsou synonymem pro společenské postavení, kvalitu i slávu a přitahují zámožné zákazníky. Jejich dobrá pověst je samé i díla, která nabízejí, odlišuje od konkurentů. Dražené dílo v prestižní aukci většinou dosáhne vyšší konečnou cenu než umělecký předmět v méně známé denní aukci.³⁷ Prodej v prověřeném aukčním domu určuje cenu díla, ale přiřazuje mu i takzvanou nálepku kvality pro budoucího majitele předmětu. Proč tento způsob prodeje funguje? „...Existují z mnoha důvodů, ale hlavně proto, že konvenční způsoby určování ceny nedostačují, pokud jde o tak unikátní a nezařaditelné předměty...“³⁸ Aukční domy se proto snaží využívat soupeření sběratelů, aby dosáhly co nejvyšší ceny.³⁹

Stanovení správné vyvolávací ceny u položky se odvíjí od aktuálního trendu autora, období díla, provenience položky, historického významu, vzácnosti či podle předchozího význačného majitele. Cenu výtvarných děl může zvýšit i proběhlá či plánovaná výstava ve značkové galerii. Obraz, který vlastnila významná osoba nebo jsme ho mohli obdivovat ve slavné obrazárně, má většinou vyšší cenu než srovnatelný obraz bez tohoto příběhu.⁴⁰

Jak se může stát umělec značkou? Cest existuje samozřejmě několik. Aukce, které popisují ve svém výzkumu, dražily trhem prověřené umělce, jejichž vyjíměčná díla představily. Nicméně jeden z faktorů, který buduje značku, je reputace autora. Skládá se z důvěry v umělce, z jeho vzdělání, z uměleckých ocenění, začlenění i působení ve skupinách, hnutích nebo ve spolcích umělců. Autorova reputace se odvíjí i od jeho výstav, privátních sbírek, zastoupení v galeriích či muzeích. V neposlední řadě můžeme jako důležitý faktor vnímat předchozí získané rekordní ceny během aukce za jeho tvorbu. Zájem široké veřejnosti o umělce zvyšuje jeho šance na trhu s uměním. Jeho značka asociuje obrazy, symboly a

³⁶ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 21.

³⁷ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, Tamtéž, str. 22–26.

³⁸ Tamtéž, str. 181.

³⁹ Tamtéž, str. 129 a 180–181.

⁴⁰ Tamtéž, str. 180–181.

hodnoty, které zastává a reprezentuje. Další faktor, který ovlivňuje vývoj značky umělce je jeho výtvarný styl. Jedná se především o design, volbu barev, druh barev nebo způsob interpretace. Pokud se jméno určitého umělce stane značkou, má trh tendenci přijímat jeho tvorbu jako plnohodnotnou. Síla značky autora často zaručuje prodej a úspěšný opětovný návrat na aukční trh.⁴¹

„Když se dnes dostane jakákoli starší významná práce do aukce, nastane exploze.“⁴² Ve světě i u nás se potýkáme s nedostatkem kvalitních tradičních výtvarných děl na aukčním trhu. Tento fakt si můžeme vysvětlit rozmachem uměleckých galerií či muzeí, které podporují různí mecenáši nebo sběratelé umění, jež tyto instituce obdávají výtvarnými díly. Druhý důvod úbytku významných děl může být i růst soukromých sbírek, jelikož byl celosvětově zaznamenán nárůst počtu bohatých sběratelů. *„Nedostatek značkových děl vede dále k tomu, že při posuzování výtvarného umění ustupuje význam estetiky do pozadí. O obrazech se referuje spíše ve vztahu k mystické atmosféře obklopující jejich tvůrce...“⁴³* Dědicové ke sbírce často nemají vztah, do jejich života nepatří a její hodnota je pro ně nečitelná. Někdy si ze sentimentu nechají pár předmětů, ale zbytek se rozhodnou prodat.⁴⁴

Kniha *Umění sbírat umění* popisuje dva druhy sbírek, první nazývá esenciální sbírkou. Ta obsahuje předměty, jejichž podstata se nezmění zařazením nebo vyřazením ze sbírky. Proto můžeme tvrdit, že jednotlivé položky si uchovávají značnou míru hodnotové autonomie. Jedná se o sbírku, která má velmi volný vnitřní řád a vymezují ji hlavně okraje sbírky. Naopak sbírky relační se vyznačují svým konceptem, tématem, ideou, plánem, programem a její položky k sobě řadí vnější klíč. Hodnota této sbírky není součtem hodnot jednotlivých děl, ale je větší.⁴⁵

Kdykoliv se na trhu má objevit lákavá sbírka nebo jedinečný obraz, pak se každá důležitá aukční síň snaží tuto zakázku získat k prodeji. Pro přilákání pozornosti a oslovení žádoucích zákaniků používají aukční domy různé druhy marketingové komunikace. Tato propagační složka se uplatňuje především před aukcí a stala se důležitou součástí jejich

⁴¹ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 23 a 76.

⁴² Tamtéž, str. 75.

⁴³ Tamtéž, str. 75–76.

⁴⁴ TŘEŠTÍK, Michael. Umění sbírat umění, str. 120.

⁴⁵ Tamtéž, str. 36.

úspěchu. Jakou výhodu mohou aukční domy nabídnout sběratelům? Zájemci o umělecké předměty během aukcí nachází snadný přístup k dílům i autorům, kteří jsou právě v módě.⁴⁶

Pro své zviditelnění volí aukční domy několik způsobů. Jedna z marketingových taktik je předaukční katalog, který „...prezentuje aukční dům jako středisko bádání a expertízy... Je plný historek a mýtů, které aukční dům i díla tam prodávaná zahalují atmosférou tajuplné vznešenosti.“⁴⁷ Sběratel v nich najde popis díla, poznámku o předchozím majiteli, hodnocení významnosti předmětu a odhadní cenu. Položky jsou často prezentované jako historicky významná díla od slavných majitelů. Pro jejich popis jsou využívány především superlativy.⁴⁸

Další možná cesta, jak zaujmout sběratele či veřejnost, je uzavřená nebo volně přístupná předaukční výstava. Může se jednat o událost na pozvánky, kam se dostane pouze exkluzivní VIP klientela, nebo o akci, která je veřejně dostupná. Aukční domy si hýčkají movité sběratele a pro privátní klientelu nabízejí i možnost tzv. soukromých prohlídek. Také jim umožňují odvezení uměleckých předmětů přímo za potenciálními zájemci, kteří si je mohou v klidu svého domova prohlédnout a zároveň se během rozhodování poradit s expertem. Tento typ finančně zaopatřených investorů aukční síně nazývají „ultra vysoká čistá hodnota“.⁴⁹

Zahraniční aukční domy po každé aukci dávají najevo své úspěchy vydáváním tiskové zprávy, která si klade za cíl nalákání budoucích zákazníků. Uvádí v ní několik výstižných údajů, jako je počet prodaných děl, kladou důraz na úspěchy v aukci nebo nabízí informace o dílech, které se prodaly za vyšší než odhadní cenu, a hlavně zmiňují nabyté cenové rekordy autora.⁵⁰

„Nejdůležitějším úkolem aukčního domu je udržet zájem a vzrušení vyvolané předaukční prohlídkou a katalogem a přenést je do večerní aukční síně.“ Licitátor zastává v průběhu aukce stěžejní roli, jeho rétorika musí působit přesvědčivým dojmem, udržuje pozornost a roztěkanost obecenstva, mění výšku i tón hlasu, kterým vzbuzuje v zájemcích vzrušení. Před vyvoláním položky dává publiku vědět, zda byla před aukcí již učiněná

⁴⁶ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 129–141.

⁴⁷ Tamtéž, str. 142.

⁴⁸ Tamtéž, str. 142–143.

⁴⁹ Tamtéž, str. 145–146.

⁵⁰ Tamtéž, str. 145–146.

nabídka písemně nebo informuje o dražitelích po telefonu. V anglosazských zemích licitátor dodává aukci osobitý styl a činí z ní představení pro publikum. U aukcí s výtvarným uměním položky většinou vydraží soukromí sběratelé, jelikož si mohou dovolit překročit i několikanásobně odhadní cenu. U zástupce galerie by tento krok mohl být kritizován kolegy či správní radou, a proto se dost často drží svého rozpočtu.⁵¹

„Člověku to zchladí hlavu, když si uvědomí, že vydražit něco v aukci znamená, že jste za to právě zaplatil víc, než kdokoliv z těch stovek lidí v sále považoval za rozumnou cenu.“⁵²

Jak v aukci můžeme dražit? Zákazníkem může být dražitel v sále, u kterého existuje více důvodů k nákupu. Za prvé může kupec reprezentovat funkci dealera či zástupce instituce a snaží se položku získat pro svého zadavatele. Za druhé se může jednat o potenciálního kupce, který se zajímá o vydražení díla do své sbírky. Další typ zákazníků je dražitel po telefonu, po internetu nebo podavatel písemného limitu.⁵³

Hlavní cíl sběratele je vytvořit sbírku, zatímco hlavní cíl investora je nakoupit umělecká díla a později je prodat za vyšší cenu. Téměř každý sběratel doufá, že předměty, které kupuje, na ceně neztratí a že peníze vynaložené na umění nejsou zcela zmařené. Investor si umělecké dílo ponechává delší dobu než obchodník, jenž zprostředkovává obchod mezi lidmi. Výbornou definici nám nabízí kniha *Umění sbírat umění*: *„Sběratel shání nějaké peníze kvůli konkrétnímu dílu, investor shání nějaké dílo kvůli konkrétním penězům. Obchodník shání nějakého kupce pro konkrétní zboží, nebo nějaké zboží pro konkrétního kupce.“⁵⁴*

Svět výtvarného umění se dostává často do médií, zejména pokud se jedná o vysoké ceny. *„Média věnují větší pozornost tomu, co se na aukcích děje než tomu, co se tam prodává.“⁵⁵* Významné obrazy, které můžeme spatřit v galeriích, zůstávají pro média bez povšimnutí, objeví-li se však totožná díla v aukci, najdeme i jejich reprodukce v novinách

⁵¹ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 161–170.

⁵² Tamtéž, str. 177.

⁵³ Tamtéž, str.177–180.

⁵⁴ TŘEŠTÍK, Michael. Umění sbírat umění, str. 131–132.

⁵⁵ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str.130.

nebo v časopisech. Články o nich budou plné údajů o vydražených cenách či o majitelích obrazů.⁵⁶

Ve zprávách se setkáme s údaji jako je třeba „to je moc dobrý obraz“ nebo „jeho cena je 360 000 Kč + 20 % provize vč. DPH“. Výsledná cena uměleckého díla může být následkem incidentu, ovlivňuje ji umělecká hodnota díla, jeho aktuální obliba a další náhodné a nepředvídatelné faktory. Předměty starého i moderního umění mohou být vnímány jako ověřené hodnotovými soudy, které získaly stálou pozici v obecně sdíleném hodnotovém systému. Jinými slovy u Fillova obraze všichni tušíme, že obsahuje velké kulturní hodnoty a že se na tom už nic příliš nezmění.⁵⁷

V současné době máme ve zvyku autora automaticky hodnotit podle rekordní vydražené ceny v aukci, bohužel však málokdy poukazujeme na jeho uměleckou hodnotu. Dějiny výtvarného umění by byly naprosto jiné, kdyby neexistovaly zprávy o dražbách a nikdo by se nedozvěděl, za jak vysoké částky se prodávají umělecká díla. Tuto myšlenku podporuje i akt ruského umělce Alexandra Brenera, který v roce 1997 v amsterodamské galerii nasprejoval na obraz od Kazimíra Maleviče zelený dolar. Chtěl tím demostrovat svůj protest vůči roli peněz v uměleckém světě. Ironicky se veškeré zprávy o incidentu v médiích opravdu zaměřovaly na vyčíslení způsobené škody.⁵⁸

Představení konkrétních aukčních síní

V této části představím aukční síně, které budou dále v průběhu této práce podrobeny kvalitativnímu výzkumu. První dvě fungují v České republice v Praze a pořádají zde i několikrát do roka sálové aukce. Dále svou činnost doplňují internetovými aukcemi či jinými uměleckými aktivitami. Hlavní sídlo třetí aukční síně se nachází v Londýně, ve Velké Británii a nazývá se Sotheby's. Její sálové aukce se konají v Londýně, Paříži, New Yorku a Hong Kongu.

⁵⁶ THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů, str. 82 a 130.

⁵⁷ TŘEŠTÍK, Michael. Umění sbírat umění, str. 65 a 142.

⁵⁸ Tamtéž, str. 235–243.

Dorotheum

Založení aukční síně Dorotheum se datuje k roku 1707 a v současné době ji můžeme označit jako největší aukční dům ve střední Evropě a v německy mluvících zemích. V neposlední řadě představuje největší vídeňské starožitnictví. Ročně se v rámci Dorothea celosvětově pořádá přibližně šest set aukcí a Dorotheum na nich spolupracuje s více než tisíci specialisty. Nejvýznamnější zahraniční pobočky domu se nacházejí v Bruselu, Düsseldorfu, Mnichově, Římě a v Miláně.⁵⁹

Nabídka Dorothea se skládá z předmětů z více než čtyřiceti prodejních kategorií. Význačné jsou hlavní oblasti nabízející umění, a to moderní umění, současné umění, staré mistry nebo malby z 19. století. Další okruhy, na které se Dorotheum rozsáhle specializuje, jsou starožitnosti, mezi něž můžeme zařadit sklo, porcelán, secesi, stříbro, plastiky, nábytek, design, šperky a hodiny. Svou pozornost Dorotheum soustředí i na oddělení orientované na tradiční i moderní sběratelské obory, například knihy, mince a medaile, autogramy, známky, řády a vyznamenání, historické vědecké přístroje, historický vojenský materiál a zbraně. Během aukcí Dorothea mohou zájemci dražit i předměty jako jsou hračky, modely vláček, staré plakáty, historická rozhlasová technika, automobiloví veteráni a další dopravní prostředky.⁶⁰

V průběhu roku v České republice v současné době Dorotheum pořádá pět hlavních aukcí, ve kterých probíhají dražby nejdůležitějších kategorií umění spolu se starožitnostmi.⁶¹ Mimo klíčových událostí jsou zájemcům o umění denně nabízeny online aukce obrazů, starožitností, nábytku a šperků. Veškeré položky je možné si prohlédnout na webovém rozhraní Dorothea.⁶²

Adolf Loos Apartment and Gallery

Aukční síň Adolf Loos Apartment and Gallery se etablovala na český trh v roce 2009. Sídli na Josefově na Praze 1, kde najdeme i tzv. Hirschův apartmán, který byl navržen v roce 1927 představitelem světové moderní architektury dvacátého století Adolfem Loosem. Apartmán byl v roce 2014 zařazen do výjimečné světové sítě elektronických návrhů Iconic

⁵⁹ O nás: Naše společnost. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Aukce výtvarného umění a starožitnosti. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶² O nás: Naše společnost. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

Houses. Jednatel společnosti je Ing. Vladimír Lekeš, který se může jako jediný český znalec umění pyšnit zapsáním do prestižního a světově uznávaného *Guide international des experts et spécialistes*, vydávaným ve Francii.⁶³

Aukční síň se specializuje na prodej kvalitních obrazů, plastik a designu od významných českých a zahraničních autorů z vyšších cenových kategorií. Zastupovala i několik majitelů či dědiců významných uměleckých sbírek od českých mistrů. Mimo své hlavní aktivity se společnost zabývá i vydavatelskou, publikační nebo výstavní činností.⁶⁴ V roce 2015 otevřela výstavní síň v Mánesu.⁶⁵

V rámci zápůjček obrazů na výstavy se snaží úzce spolupracovat s Národní galerií v Praze, Moravskou galerií v Brně, GVU Ostrava a rakouskou Národní galerií ve Vídni. Mezi významné spolupráce patřila zápůjčka abstraktního obrazu od Františka Kupky z roku 1913 Čáry do rakouské národní galerie Belveder. V říjnu 2012 darovala aukční síň českému státu jedinečnou bustu malíře Františka Kupky, která byla využita jako jeho pomník v Paříži. Za důležitý mezník pro Českou republiku lze označit rok 2011, ve kterém byla podepsána smlouva s Národní galerií v Praze na vydání soupisu díla olejomalb od Františka Kupky.⁶⁶

Adolf Loos Apartment and Gallery pořádá od roku 2009 nejvýznamnější aukci uměleckých děl tzv. „Evening Sale Prague“. Jedná se vždy o exkluzivní událost na českém aukčním trhu, ve které jsou u obrazů dosahovány české aukční rekordy. V průběhu aukcí Adolf Loos Apartment and Gallery byly zaznamenány i vydražené částky, které udávaly světové aukční rekordy u českých autorů.⁶⁷ Četnost aukcí je zatím omezena na jednu do roka, která je pořádaná v pohyblivé datum.⁶⁸ Význačnost aukční síně dokazuje i držení většiny světových aukčních rekordů českých malířů. Jedná se o autory jako je Jindřich Štýrský nebo Emil Filla.⁶⁹

⁶³ O Nás: A Adolf Loos Apartment and Gallery. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Naše úspěchy. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶⁶ O Nás: A Adolf Loos Apartment and Gallery . [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Minulé aukce. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁶⁹ Naše úspěchy. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

Sotheby's

Sotheby's byla založena v roce 1744 londýnským prodejcem knih Samuelem Backerem. Ve své první aukci nabídla knihy od sira Johna Stanleyho, které se vydražily za úspěšné ceny. Následně se v aukcích nabídka zboží rošířila o umělecká díla, dekorativní předměty a šperky.⁷⁰

Sotheby's je již od svého vzniku vnímaná jako lídr na světovém aukčním trhu. Aukce jsou pořádané v Londýně, Paříži, New Yorku a Hong Kongu. Považuje se za první aukční síň, která rozšířila své působení do New Yorku v roce 1955 a následně i do Hong Kongu. V současné době nalezneme devadesát poboček Sotheby's ve čtyřiceti zemích světa.⁷¹

Šíře a dokonalost nabídky zajišťují aukční síni rekordní prodeje. Její kvalita byla potvrzena i několika aukcemi, které nabízely předměty, jež byly součástí významného světového dědictví. Jednalo se na příklad o aukci knihovny Napoleona, sv. Helena, obraz Rubense, Massacre of the Innocents, obraz Picassa, Garçon à la Pipe, triptych Bacona, první výtisk Deklarace nezávislosti nebo sbírku Martina Lutera Kinga juniora.⁷²

Ročně Sotheby's pořádá dvě stě padesát aukcí v sedmdesáti kategoriích. Tyto události jsou streamované a zájemci je mohou sledovat v reálném čase odkudkoliv. Další touto výhodou je i možnost přihazování na položky ve chvíli, kdy probíhá dražba.⁷³

Představení analyzovaných aukcí

V následující části se pokusím seznámit čtenáře s konkrétní nabídkou tří aukcí, která se skládala ze sbírky rodiny Hascoe, z obrazu Tvar modré od Františka Kupky a ze sbírky olejů od Františka Muziky. U jednotlivých příkladů bych se chtěla soustředit na unikátnost sbírky či díla, seznámit čtenáře s předchozími majiteli sbírky nebo shrnout aktivity aukční síně.

⁷⁰ About: History. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁷¹ About: History. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tamtéž.

Sbírka rodiny Hascoe

Sotheby's zařadila do svého repertoáru v roce 2011 jedinečnou nabídku českého umění, která se skládala ze sbírky manželů Suzenne a Normana Hascoe. Jejich dědictví bylo zájemcům nabídnuto v červnové aukci. Manželé patřili k významným a váženým občanům Spojených států amerických, kde pan Hascoe působil jako inženýr a vynálezce, jenž navrhl materiál pro polovodičový průmysl. Paní Hascoe měla podobně významnou pozici ve vědecké oblasti se zaměřením na biochemii.⁷⁴

Pár díla shromažďoval v období 1993–2007 a především se soustředil na český kubismus. Umělecká díla postupně nakupovali buď při návštěvách Prahy, nebo prostřednictvím galerií a aukčních síní v České republice i v zahraničí. Předpokládá se, že téměř devadesát procent předmětů ze sbírky manželé získali z České republiky. Aukční katalog se skládal z dvou set položek, nicméně většina z nich byla podobná tuzemské nabídce aukčních síní. Mezi nejcenější umělecká díla, která byla zařazena do aukce, patřily abstraktní obrazy od Františka Kupky, kubo-futuristické obrazy od Františka Foltýna, oboustranný obraz Fantomas/Námořník od Josefa Čapka nebo výrazné Zátíší s ovocem od Bohumila Kubišty.⁷⁵

Pravděpodobně nejcenější dílo sbírky bylo Pohyb od Františka Kupky, který reprezentoval autorovo stěžejní období, ve kterém se přesunul od symbolismu k abstraktní tvorbě. Obraz zachycoval vztah hudby s výtvarným uměním a charakterizovaly ho výrazné barvy. Mezi další významné obrazy patřil Imperialismus od Františka Foltýna, který představoval personalizovaný boj robota, či obraz od Františka Čapka Fantomas, jenž ztvárňoval dehumanizaci člověka během procesu industrializace.⁷⁶

K dalším charakteristickým rysům sbírky patřilo velké zastoupení soch. Na aukci v Sotheby's bylo zařazeno přes šedesát objektů a byly nabídnuty i další předměty. V aukčním katalogu jsme mohli vidět sochy od Gutfreunda, Jana Štursy či Otakara Švece.⁷⁷

Velké množství českých uměleckých děl, která byla dražena na zahraničních aukcích v Paříži či Londýně, byla za několik dalších měsíců nabídnuta na našem aukčním trhu

⁷⁴ Auction result: The Hascoe Family Collection [online]. [cit. 18. 12. 2016].

⁷⁵ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbírka Hascoe v Londýně [online]. [cit. 20. 11. 2016].

⁷⁶ Sotheby's Hascoe Home and Collection . In: *Youtube* [online]. 2. 5. 2013 [cit. 20. 11. 2016].

⁷⁷ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbírka Hascoe v Londýně [online]. [cit. 20. 11. 2016].

k opětovnému prodeji za vyšší vyvolávací ceny. Zástupci Sotheby's však v případě sbírky Hasco doufali v přilákání nejen obchodníků s uměním, ale i sběratelů.⁷⁸

Aukční síň Sotheby's se rozhodla několik desítek děl zpřístupnit českým potenciálním zájemcům a sběratelům, pro které uspořádala předaukční výstavu v květnu v pražském hotelu InterContinental. Do Prahy bylo přivezeno i pět významných abstraktních obrazů od Františka Kupky nebo dvě klíčová díla Imperialismus a Dostojevský od Františka Foltýna.⁷⁹

V první polovině roku 2011 byla česká aukční nabídka slabší, jelikož aukční domy mohly vyčkávat na londýnskou aukci. Pro český trh dražba v Sotheby's představovala výjimečnou událost, jelikož mohla napomoci k vrácení několika uměleckých děl do České republiky. Cena všech nabízených děl činila více než sto čtyřicet milionů korun českých.⁸⁰

Aukce sbírky Hasco v Sotheby's skončila mimořádným úspěchem, bylo v ní vydraženo devadesát dva procent položek a celkový obrat činil tři sta tři milionů korun. Vzniklo zde i třináct nových autorských rekordů a velké množství uměleckých děl bylo přiklepnuto dražitelům v sále. Vysoké ceny se očekávaly u výjimečných obrazů od Františka Kupky, Josefa Čapka a Františka Foltýna, které se v této kvalitě objevovaly jen zřídka. Rekordní ceny dosáhly i obrazy, sochy i grafiky z běžné nabídky.⁸¹ Události se účastnili čeští galeristé, ale i koncoví zákazníci, kteří byli osloveni dobře vedenou propagací aukční síně.⁸² Při aukci se dražilo sto devadesát devět děl a prodalo se jich devadesát dva procent.⁸³

Adolf Loos Apartment and Gallery, Tvar modré

Aukce Kupkova obrazu Tvar modré z roku 1913 proběhla v první samostatné večerní aukci pořádané aukčním domem Adolf Loos Apartment and Gallery 18. dubna 2012 v Kaiserštejnském paláci. Dražba uměleckého díla byla dlouho dopředu diskutovanou událostí, jež kladla důraz i na inzerci. Kupkův obraz patřil mezi důležité dílo ze sbírky

⁷⁸ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe v Londýně [online]. [cit. 20. 11. 2016].

⁷⁹ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe v Praze [online]. [cit. 20. 2. 2017].

⁸⁰ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe v Londýně [online]. [cit. 20. 11. 2016].

⁸¹ Tamtéž.

⁸² SKŘIVÁNEK, Jan. Top 10 Hascoe. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

⁸³ SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe za 303 milionů. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

Jindřicha Waldese a byl v rámci aukce nabídnut za vysokou vyvolávací cenu čtyřicet pět milionů korun.⁸⁴

Jindřich Waldes začal podnikat se svým partnerem v roce 1902 v Praze, po čase se jejich společnost rozvinula do Drážďan, Paříže a New Yorku. Mezi jeho první sběratelské předměty patřily historické knoflíky a spony. V období vzniku republiky se rozhodl začít kupovat české umění a navracet jej do vlasti. Své zálibení našel Waldes v kresbách od Františka Kupky, které začal od roku 1919 skupovat. Toto období můžeme definovat jako počátek Waldesova štědrého mecenášství a propagování Kupky. Během této etapy nasbíral od malíře dvacet čtyři olejů a dvě stě šedesát akvarelů a kreseb. Po druhé světové válce došlo k znárodnění Waldesovy firmy a jeho sbírka byla převedena do Národní galerie a Umělecko-průmyslového muzea. V roce 1996 bylo velké množství uměleckých děl restituováno a o tři roky později řadu významných děl odkoupil stát. Waldesova sbírka patří k symbolům kvality a může se pyšnit i benefitem lehce ověřitelného původu uměleckých děl.⁸⁵

Aukce Adolf Loos Apartment and Gallery se účastnili jak známí přihlížející galeristé, tak zájemci a dražitelé. Zpočátku atmosféra v sále nenasvědčovala zájmu o Kupkův obraz a k dražbě díla se přešlo téměř až po hodině a půl od začátku. Ve chvíli, kdy licitátor zahájil dražbu obrazu, podnítil reakci jedné dražitelky v sále, jež zastupovala kupce na telefonu. Současně o obraz začal usilovat i kupující na telefonu, s kterým komunikoval majitel Vladimír Lekeš. V následujících dvaceti minutách se odehrál souboj, ve kterém se oba kupující snažili zvítězit. Tvar modré byl nakonec vydražen za padesát sedm milionů čtyři sta dvacet dva tisíc pět set korun českých s aukční přírůzkou dvacet procent. Vladimír Lekeš aukci okomentoval slovy: „*Jsem maximálně spokojen, v tak vysoký cenový nárůst jsem opravdu nevěřil, očekával jsem růst nejvýše v řádu dvou, tří milionů korun...*“⁸⁶

Aukce Františka Muziky

Výjimečná aukce sbírky olejů Františka Muziky se konala v roce 2013 v zářijové aukci Dorothea. Autorovy malby se vydražily za částku přesahující dvacet osm milionů korun

⁸⁴ CHMELAROVÁ, Marcela. Jak se dražila modrá: Adolf Loos Apartment and Gallery 18. 4. 2012. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁸⁵ CHMELAROVÁ, Marcela. Waldes – Kupka: Adolf Loos Apartment and Gallery nabízí rekordního Kupku. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁸⁶ CHMELAROVÁ, Marcela. Jak se dražila modrá: Adolf Loos Apartment and Gallery 18. 4. 2012. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

a nového majitele našlo všech dvanáct nabízených děl.⁸⁷ Položky byly poskládané z jeho poválečné tvorby, která se skládala z klíčových námětů autora z jeho posledního desetiletí. Jako jeden z mála umělců z období meziválečné avantgardy se po válce rozvíjel v odkazu surrealistické tradice.⁸⁸

Původ sbírky byl ověřen zajímavým příběhem, jelikož obrazy byly zakoupeny na podzim roku 1972 německými sběrateli na Muzikově retrospektivě v galerii Baukunst v Kolíně nad Rýnem. Jeho výstavu výtvarné tvorby z let 1930–1972 organizoval historik umění František Šmejkal.⁸⁹

Ředitelka aukčního domu Dorotheum v České republice autora popisovala těmito slovy: „*O Muzikovi se říká, že získat jeho obraz vůbec nebývalo snadné. O tom, zda své dílo zájemci opravdu prodá, se velmi citlivě rozhodoval. Raději vybíral někoho, kdo se o jeho práci zaniceně zajímal, než člověka, který by sice za obraz zaplatil více, ale vztah k němu by měl spíše formální či povrchní. O to více překvapuje skutečnost, že po kolínské výstavě, na které navíc autor díky svému špatnému zdravotnímu stavu chyběl, získala do svého vlastnictví celou velkolepou kolekci jedna sběratelská rodina. Nelze než dedukovat, že na obou stranách muselo dojít k silnému souznění...*“⁹⁰

Aukční síň Dorotheum obrazy představila na samostatné předaukční výstavě v Galerii České spořitelny v paláci Rytířská během září 2013. Mimořádnost Muzikovy kolekce dal aukční dům najevo i neobvyklým počinem z jejich strany, kterým bylo vydání speciálního katalogu. Zájemci v něm mohli najít podrobné texty k jednotlivým dílům, dobové fotografie autora, fotografie z některých výstav a samozřejmě i fotografie dražených děl.⁹¹ Katalog byl obohacen i úvodním slovem pana Františka Šmejkala, který se pojil s původní výstavou v galerii Baukunst, kde byly obrazy zakoupeny. Následně byla brožura doplněna i o komentář experta Michala Šimka, který působil v Dorotheu.⁹²

⁸⁷ SKŘIVÁNEK, Jan. Top 10 Muzika: Nejdražší obrazy Františka Muziky do září 2013. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁸⁸ CHMELARŮVÁ, Marcela. František Muzika 2013: Dorotheum 21. 9. 2013. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ GÁLOVÁ, Mária. Na co myslí...Mária Gálová: Fejeton z cyklu „Viděno zevnitř“. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁹¹ Chystá se unikátní výstava obrazů Františka Muziky. [online]. [cit. 19. 2. 2017].

⁹² SKŘIVÁNEK, Jan. ART+, Muzika a Uprka. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

Zátiší s hlavou v šedé z roku 1948 se stalo nejdražším obrazem od Františka Muziky, který byl vydražen za čtyři miliony pět set tisíc korun českých včetně aukční provize. Překvapením byl i prodej ostatních autorových děl, které se prodaly nad milionové částky. Do této aukce dosáhly cen nad miliony zatím jen čtyři jeho obrazy.⁹³

Úspěšné výsledky aukce popisovala ředitelka Dorothea pro Českou republiku Mária Gálová slovy: *"Muzika je nesmírně respektovaný autor u nás i v zahraničí, ale jeho díla se na trhu výtvarného umění vyskytují jen velice zřídka. Z jeho poválečné tvorby se zatím nejvýše vydražil komorní olej Medúzy za 840 tisíc korun. I z tohoto pohledu byla naše aukce zcela výjimečná, neboť jsme v ní nabídli největší i nejkvalitnější soubor Muzikových poválečných prací, jaké se dosud na českém trhu objevil..."*⁹⁴

Kvalitativní analýza

V této části se soustředím na představení metody, již využiji ve svém výzkumu. Jedná se o kvalitativní obsahovou analýzu, z níž jsem si zvolila metodu zakotvené teorie. Hlavní rozvoj kvalitativní analýzy může být spojen s Americkou sociologickou školou ve dvacátém stoletím, kdy nabyla na síle v šedesátých letech.⁹⁵ Anselm Strauss a Corbin popsali kvalitativní výzkum touto definicí: *„termínem kvalitativní výzkum rozumíme jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace“*⁹⁶.

Pro správné pochopení výzkumné metody poukáží na rozdíly mezi kvantitativním a kvantitativním výzkumem. Kvantitativní výzkum *„...vychází z teorie pravděpodobnosti, znáhodněného experimentu nebo statistického šetření.“* a klade si za cíl porozumět konkrétním vybraným proměnným. Kvalitativní výzkum se oproti výše zmíněné charakteristice *„...snaží zachytit všechny proměnné v jejich interakci mezi sebou v rámci komplexního prostředí.“*⁹⁷

⁹³ SKŘIVÁNEK, Jan. Top 10 Muzika: Nejdražší obrazy Františka Muziky do září 2013. [online]. [cit. 19. 12. 2016].

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ HENDEL, Jan, Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace, str. 64.

⁹⁶ STRAUSS, Anselm a CORBINOVÁ, Juliet, Základy kvalitativního výzkumu, str. 10.

⁹⁷ HENDEL, Jan, Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace, str. 56.

Kvalitativní výzkum se setkává i s kritickým hodnocením. Často je poukazováno na úskalí výzkumníka, který nemůže zachytit žitou zkušenost a musí ji vytvářet prostřednictvím textu. Problematicky se nahlíží i na validitu, zobecnitelnost a spolehlivost výzkumného výsledku. Výzkumníci si pokládají i otázku, jestli jsou schopni ovlivňovat svět, když je společnost zastoupena pouhým textem.⁹⁸

V rámci kvalitativního výzkumu jsou zmiňované tyto přístupy: zakotvená teorie, fenomenologické pojetí, etnografie, životní historie nebo analýza rozhovoru.⁹⁹ Na začátku kvalitativního výzkumu volíme hlavní téma a pokládáme si základní výzkumné otázky. Následný sběr dat nám umožňuje modifikovat výzkumné otázky, sestavovat hypotézy a vytvářet nová rozhodnutí. „Práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva.“ Sběr dat a jejich vyhodnocení probíhá současně, a proto dochází k neustálému přezkoumávání domněnek a závěrů.¹⁰⁰

Zakotvená teorie

Základy pro zakotvenou teorii rozvinuli sociologové Barney Glaser a Anselm Strauss. Tato obsahová kvalitativní analýza charakterizuje určitou strategii výzkumu a navrhuje postup pro analýzu získaných dat. Cílem výzkumu je navržení teorie pro fenomény, na které klade výzkumník důraz a kterým věnuje svou pozornost. Teorii je zakotvena v získaných datech, které se nashromáždily v průběhu výzkumu.¹⁰¹

Teoretikové zakotvenou teorii rozdělují na dvě fáze. První z nich se nazývá kontext objevování, neboli hledání nových poznatků, jež v sobě nesou prvky intuice a nejistoty. Jedná se o proces, ve kterém badatel vytváří hypotézy pro výzkum. Druhá část se označuje jako kontext zdůvodňování a zaměřuje se na přezkoušení již definovaných hypotéz.¹⁰² Zakotvená teorie je odvozena od pragmatismu a symbolického interakcionismu. Nesnaží se pouze o odkrytí relevantních podmínek, ale také o popsání reakcí aktérů v průběhu výzkumu, kde klade důraz na podmínky a na následky jejich jednání.¹⁰³

⁹⁸ HENDEL. Jan, Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace, str. 65.

⁹⁹ STRAUSS. Anselm a CORBINOVÁ. Juliet, Základy kvalitativního výzkumu, str. 12.

¹⁰⁰ HENDEL. Jan, Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace, str. 48.

¹⁰¹ Tamtéž, str. 123.

¹⁰² Tamtéž, str. 124–125.

¹⁰³ CORBIN. Juliet a STRAUSS. Anselm, Grounded Theory Research: Procedures, Canons and Evaluative Criteria, str. 419.

Zakotvená teorie může být označena jako tzv. „dobrá věda“, jelikož vyhovuje několika následujícím kritériím. Můžeme ji označit za nositele významu, umožňuje výzkumníkovi soulad mezi pozorováním i teorií, dovoluje nám generalizovat, nabízí konzistentnost či přesnost a je ji možné reprodukovat i ověřit.¹⁰⁴ „Při tvoření zakotvené teorie se snažíme zachytit složitost a změny probíhající v reálném čase v co možná největší míře, i když víme, že nikdy nebudeme schopni zachytit tuto veškerou složitost.“¹⁰⁵

Zakotvená teorie se skládá ze třech druhů kódování, první z nich je otevřené kódování, následně probíhá axiální kódování a na závěr selektivní kódování.¹⁰⁶

Otevřené kódování můžeme označit jako interpretativní proces, ve kterém získáváme nový pohled na data. Počáteční fáze zakotvené teorie se skládá ze sběru informací, které se týkají výzkumné otázky či oblasti výzkumu. Dochází zde k systematickému shromažďování údajů, jež můžeme určit jako hlavní zdroj informací pro zakotvenou teorii. Následně veškerá data podstupují srovnávání a jsou mezi nimi hledány odlišnosti nebo spojitosti. Jejich porovnáváním můžeme vytvořit konceptualizaci, ve které jsou pojmy se stejným koncepčním základem uspořádány dohromady a vytvoří tzv. kategorie či subkategorie. Proces pokládání otázek a srovnávání poskytuje výzkumníkovi snadnější přenesení se přes subjektivní hodnocení a přes biasy. Napomáhá mu i omezit neúmyslné umístění pojmů do nesprávné kategorie.¹⁰⁷

V **axiálním kódování** dochází k opětovnému uspořádání údajů z otevřeného kódování. Je u nich kladen důraz na spojitosti mezi kategoriemi a subkategoriemi. Jev, intervenující podmínky, strategie jednání, interakce spolu s následky spojujeme do paradigmatického modelu axiálního kódování.¹⁰⁸

Jedna ze složek axiálního kódování je označení *jevu*, který můžeme popsat jako „ústřední myšlenku, událost, dění, případ, na který se zaměřuje soubor zvládajících nebo

¹⁰⁴ CORBIN. Juliet a STRAUSS. Anselm, Grounded Theory Research: Procedures, Canons and Evaluative Criteria, 418.

¹⁰⁵ STRAUSS. Anselm a CORBINOVÁ. Juliet, Základy kvalitativního výzkumu, str. 81.

¹⁰⁶ CORBIN. Juliet a STRAUSS. Anselm, Grounded Theory Research: Procedures, Canons and Evaluative Criteria, 423.

¹⁰⁷ Tamtéž, str. 423.

¹⁰⁸ STRAUSS. Anselm a CORBINOVÁ. Juliet, Základy kvalitativního výzkumu, str. 70–72.

*ovládajících jednání*¹⁰⁹. Jev definujeme na základě kladení otázek „Čeho se údaje týkají? O čem je toto jednání či interakce?“¹¹⁰

V paradigmatickém modelu axiálního kódování se objevuje i termín *příčinné podmínky*, které označují události nebo příčiny, jež vedou ke vzniku nebo přítomnosti jevu. Ojedinele se stává, že by pouze jedna příčinná podmínka podnítila *jev*.¹¹¹

Následné označení, které výzkumníka v axiálním kódování zajímá, je *kontext*, jenž můžeme charakterizovat jako „*konkrétní soubor vlastností, které jevu náleží, tj. umístění událostí nebo případů tohoto jevu na dimenzionálních škálách. Kontext je zároveň určitým souborem podmínek, za nichž jsou uplatňovány strategie jednání nebo interakce...*“ Jinými slovy se kontext skládá z konkrétních vlastností jevu a z množství dalších podmínek, které mají vliv na jednání a interakce.¹¹²

Intervenující podmínky působí na strategie jednání či na interakce. Skládají se z „*času, prostoru, kultury, ekonomického statusu, zaměstnání aj.*“ Výše zmíněné podmínky pak buď napomáhají, či omezují použití strategií jednání i interakce v konkrétním kontextu.¹¹³

Strategie jednání nebo interakce se orientuje na „*...zvládnání, ovládnání, vykonávání nebo reagování na nějaký jev tak, jak se vyskytuje v určitém kontextu...*“ Jeho hlavní vlastností je vývoj, dalším rysem je jednání, které je prováděno s nějakým záměrem či cílem, jenž reaguje na jev. Obvykle funguje ve formě strategií a taktik.¹¹⁴

Finální fáze zakotvené teorie se nazývá *selektivní kódování*, které se snaží popsat kostru příběhu. Dochází zde ke zvolení jedné centrální kategorie, která je uváděna do vztahu k ostatním kategoriím.¹¹⁵ Centrální kategorie reprezentuje hlavní fenomén studie. Často se slučuje s otázkami „*Co je hlavní analytická myšlenka ve výzkumu? Kdybych měla své zjištění napsat do pár vět, co bych řekla? O čem jsou všechny interakce? Jak mohu popsat všechny*

¹⁰⁹ STRAUSS. Anselm a CORBINOVÁ. Juliet, Základy kvalitativního výkumu, str. str. 70.

¹¹⁰ Tamtéž, str. 73.

¹¹¹ STRAUSS. Anselm a CORBINOVÁ. Juliet, Základy kvalitativního výkumu, str. 73.

¹¹² Tamtéž, str. 74–75.

¹¹³ Tamtéž, str. 75.

¹¹⁴ Tamtéž, str. 76.

¹¹⁵ Tamtéž, str. 86.

změny mezi kategoriemi?“ Centrální kategorie se může vyrekrutovat z již popsaných kategorií nebo můžeme využít jiné označení pro hlavní fenomén.¹¹⁶

Popis kvalitativního výzkumu

V této části se pokusím plně věnovat praktickému užití zakotvené teorie. V následujících podkapitolách rozpracuji tři analýzy, které se budou zabývat mediálními články o konkrétních uměleckých aukcích. Bude se jednat o již zmíněnou dražbu sbírky rodiny Hascoe v Sotheby's, o prodej obrazu od Františka Kupky Tvar modré v Adolf Loose Apartment and Gallery a o aukci Dorothea Františka Muziky.

Struktura každé analýzy se odvíjí od výzkumné otázky, kterou vyspecifikuji v podkapitole *Výzkumná otázka a paradigma*. Dalším omezením pro analýzy je výzkumný materiál, jenž se skládá z mnou stanovených podkladů, které reprezentují konkrétní tištěná a online média. Jejich specifikování popíši v podkapitole *Vymezení zkoumaného materiálu* nebo v kapitole *Stručný popis použitých médií*. U jednotlivých zakotvených teorií se zaměřím na podrobnější otevřené, axiální a selektivní kódování, jež znázorním na grafických modelech. Na závěr každé zakotvené teorie určím její centrální kategorii, která kvalitativní výzkum zasadí do kontextu.

Výzkumná otázka a paradigma

Konstruktivistický směr se zabývá způsoby, jak lidé individuálně či kolektivně interpretují nebo konstruují sociální a psychologický svět v lingvistických, sociálních nebo historických kontextech. Pro konstruktivismus je typický výrok, že žádné tvrzení o světě se netýká přímo skutečnosti. Důležitým procesem je kolektivní tvorba znalostí a závislost na tomto aktu v konkrétním historickém a kulturním kontextu. Tento přístup klade důraz i na roli jazyka, sociální význam nebo institucionální procesy. Konstrukce skutečnosti je produktem subjektu, který ji vytváří.¹¹⁷ Konstruktivistické pojetí můžeme přiblížit na modelu masových médií, u kterých vzniká skutečnost v důsledku definiční schopnosti záznamových soustav

¹¹⁶ CORBIN. Juliet a STRAUSS. Anselm, *Grounded Theory Research: Procedures, Canons and Evaluative Criteria*, str. 424.

¹¹⁷ HENDEL. Jan, *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*, str. 89–90.

skutečnosti. Před aktem symbolického uchopení a vyjádření realita neexistuje jako sociální realita.¹¹⁸

Smysl výzkumné otázky jsem pro každou analýzu stanovila totožně, ale pokaždé jsem upravila její znění. Hlavním zájmem mého zkoumání bylo zjistit, *jak média informují o konkrétní umělecké aukci*. Proto formulace otázek zněla takto: Jak média informují o aukci Hascoe v Sotheby's, Jak média informují o aukci Tvar modré v Adolf Loose Apartment and Gallery a Jak média informují o aukci Františka Muziky v Dorotheu.

Vymezení zkoumaného materiálu

Články o aukci sbírky rodiny Hascoe, o večerní aukci Adolf Loose Apartment and Gallery, kde byl hřebem večera obraz Františka Kupky – Tvar modré a o aukci Dorothea, ve které bylo draženo dvanáct olejů od Františka Muziky, jsem analyzovala nakonec zvlášť. Z počátku jsem je chtěla zkoumat dohromady, jelikož se u nich vyskytovaly podobné struktury, slovní spojení i téměř totožné oblasti zájmu. Nakonec jsem však zjistila, že každá skupina článků k jiné aukci upřednostňovala odlišnou stěžejní myšlenku v textu. Proto jsem se rozhodla kvalitativní analýzu rozdělit na tři části. První se věnovala aukci rodiny Hascoe v Sotheby's, druhá se zaměřovala na aukci Adolf Loose Apartment and Gallery – František Kupka, Tvar modré a třetí řešila aukci Františka Muziky v Dorotheu.

Všechny texty o aukcích jsem hledala prostřednictvím programu NEWTON MEDIA. Do vyhledávače jsem vždy zadala dvě hesla, a to název aukční síně a označení, kterým sama aukční síň událost komunikovala. Většina článků, které se pod výše zmíněnými označeními objevily, byly uveřejněny především v denících a zpravodajsky orientovaných titulech. Také mě překvapilo, že vyšší množství textů bylo zastoupeno v tištěných médiích a jejich nižší počet byl reprezentován na jejich webových rozhraních.

Pokud se stejný text objevil v tištěném vydání a zároveň na webové mutaci, tak jsem brala v potaz jen materiál, který vyšel jako první. Dále jsem se zabývala pouze články, které informovaly jen o jedné konkrétní aukci. To znamená, že jsem nebrala v úvahu texty, jež se skládaly z tzv. kulturního mixu, který popisoval více výtvarných či podobně zaměřených událostí. Nicméně jsem také zcela vyřadila články, jež se sice věnovaly mnou zvolenou aukcí, ale dávaly větší prostor jiným uměleckým předmětům zařazeným do aukce. Tudiž

¹¹⁸ Reifová a kol. Slovník mediální komunikace, str. 108.

nejvýznamnější díla upozad'ovaly, a proto pro mě tyto zprávy nebyly zajímavé. Na závěr jsem se snažila vyhnout sdělením, u kterých byl uveden zdroj ČTK nebo u nichž bylo poznat, že se nejedná o autentický redakční obsah.

U aukce sbírky rodiny Hascoe v Sotheby's jsem zpočátku pracovala s dvaceti dvěma texty, které jsem později zredukovala pouze na čtrnáct relevantních podkladů. Nejvíce textového materiálu jsem našla k aukci Adolf Loose Apartment and Gallery, ke které se vztahovalo čtyřicet čtyři zpráv. Po podrobném pročitání jsem našla pouze dvacet článků, které by odpovídaly zkoumanému tématu a vymezeným kritériím. K aukci Dorothea jsem celkově vygenerovala dvacet tři článků, z kterých jsem nakonec vyselektovala deset jako relevantních.

Stručný popis použitých médií

Mediální obraz analyzovaných aukcí se odvíjí od článků, které vyšly ve vybraných médiích během zvoleného období. Jde o časové vymezení, ve kterém probíhaly výše zmíněné aukce, tedy o rok 2011, 2012 a 2013. Pro sběr dat jsem vymeziila tři úseky a jednalo se vždy o dva měsíce před aukcí a dva měsíce po ní.

Dražba sbírky rodiny Hascoe proběhla v Sotheby's třináctého června roku 2011,¹¹⁹ proto jsem zkoumaný materiál získala v rozmezí od prvního dubna až do třicátého srpna 2011. Druhou část pro sběr dat jsem vymeziila od prvního února do třicátého června 2012. I zde jsem se orientovala podle data aukce v Adolf Loose Apartment and Gallery, která se konala osmnáctého dubna 2012.¹²⁰ Sběrka děl od Františka Muziky se objevila na aukci Dorothea dvacátého prvního září 2013.¹²¹ Články k této události jsem procházela od prvního července do třicátého listopadu 2013.

Zvolená média jsem omezila na české tituly, které mají vyšší čtenost, čímž představovaly větší potenciál pro oslovení širší veřejnosti. Rozhodla jsem se nezaměřovat pouze na výtvarné magazíny, jelikož je vyhledávají především odborníci na umění nebo umělecky orientovaní nadšenci, tudíž u nich nemůžeme zaznamenat celospolečenské působení. Pro finální výběr jsem zvolila média, která zajímají jak komunitu orientující se v uměleckém prostředí, tak i širokou veřejnost. Z těchto titulů o uměleckých aukcích nejvíce informovaly celorepublikové deníky nebo jejich přílohy na týdenní bázi.

¹¹⁹ Sotheby's, The Hascoe Family Collection: Important Czech Art. [online]. [cit. 14. 1. 2017].

¹²⁰ Naše úspěchy. [online]. [cit. 15. 12. 2016].

¹²¹ O nás: Tiskové zprávy. [online]. [cit. 14. 1. 2017].

Pro účely mého výzkumu jsem vybrala pouze seriózně orientovaná média, jelikož se téma aukce s kontroverzní pověstí pojilo velice zřídka. Proto jsem bulvární tituly po prozkoumání článků zcela vyškrtla. Níže specifikované deníky pravidelně informovaly o kulturních i ekonomických novinkách, a proto zařazovaly i zpravodajství o aukcích. Dalším důvodem pro jejich zvolení bylo celorepublikové působení na čtenáře, proto jsem se domnívala, že i samy aukční domy s redakcemi udržovaly kontakt a informovaly je o svých novinkách. U deníků jsem sledovala i jejich webové mutace.

Krátké definování médií

Mladá fronta DNES spadá pod skupinu MAFRA, a.s., čtenost novin je denně kolem šesti set tisíc. Skládají se z rubriky: Domov, Ekonomika, Svět, Kultura, Názory a Rozhovor. Každý den je součástí deníku Mladá fronta DNES časopisová příloha.¹²²

Víkend DNES je víkendovou přílohou celostátního deníku Mladá fronta DNES a zaměřuje se na zábavu i rozšíření znalostí. Skládá se z tipů na cestování, rad do kuchyně, informací o zdravém životním stylu, historii a nově jsou zde také stránky věnované vědě, historii, přírodě a kriminalistice.¹²³

Lidové noviny jsou nejstarším vycházejícím českým deníkem, který byl založen v roce 1893. V současné době patří do mediální skupiny MAFRA, a.s. Jedná se o celostátní deník, který se zaměřuje na témata spojená s politikou, byznysem, kulturou, vědou a vzděláním. Čtenost novin je kolem dvou set tisíc denně.¹²⁴

PÁTEK LN je páteční příloha Lidových novin. Obsah magazínu se orientuje na čtení pro náročné čtenáře. Skládá se z rozhovorů s osobnostmi, z unikátních reportáží či originálních témat a sleduje trendy ve společnosti.¹²⁵

Hospodářské noviny patří do mediální skupiny Economia, a.s. Noviny vycházejí celorepublikově a zaměřují se na zpravodajství s analytickými prvky a komentáři. Články

¹²² Informace vychází z webových stránek vydavatelství MAFRA.

¹²³ Informace vychází z webových stránek vydavatelství MAFRA.

¹²⁴ Informace vychází z webových stránek vydavatelství MAFRA.

¹²⁵ Informace vychází z webových stránek vydavatelství MAFRA.

věnují největší prostor ekonomickým a byznysovým informacím, finančním trhům či servisům pro podnikatele.¹²⁶

Magazín *Víkend HN*, který byl víkendovou přílohou HN, přestal vycházet v roce 2015 a nahradil ho magazín Ego. Analyzované články v mé práci se vyskytovaly i v tomto časopise, proto jsem ho označila jako relevantní zdroj. Tematicky se magazín zabýval články o životním stylu, kultuře či osobnostech.¹²⁷

Deník *Právo* vychází celorepublikově a patří do mediální skupiny Borgis, a.s. Noviny se zaměřují na aktuální domácí dění, na zahraniční politiku, společenská, hospodářská, kulturní a sportovní témata.

Otevřené kódování aukce Sotheby's – HASCOE

Zpočátku jsem podrobně pročítala texty, u kterých jsem nacházela společná hesla, neboli označení, jež jsem postupně roztřídila a následně seskupila dohromady. „Proces seskupování pojmů, které se zdají příslušet stejnému jevu, nazýváme *kategorizace*.“ Následně vznikly tři kategorie, které co nejvíce souvisely s údaji, které reprezentovaly.¹²⁸ Tyto kategorie jsem se snažila výstižně pojmenovat, aby zastupovaly nejčastěji vyskytující se jevy v textu.

Články o sbírce manželů Hascoe, která byla dražena v londýnské Sotheby's v roce 2013, se odvíjely od výzkumné otázky *Jak média informují o aukci Hascoe v Sotheby's*. Po podrobném pročítání textů jsem nacházela podobná sdělení, která jsem začlenila do dvou kategorií. První jsem nazvala **Očekávání** a druhou jsem označila slovem **Výjimečnost**.

Kategorie **Očekávání** se skládala ze tří subkategorií, jež jsem pojmenovala *zájem*, *hodnota* a *událost*. Úryvky článků vztahující se ke kategorii často v textu zdůrazňovaly možný zvýšený zájem o aukci nebo sbírku. Dále se také soustředily na nalákání potenciálních dražitelů do londýnského sídla aukční síně Sotheby's. Následující téma, které se v rámci kategorie objevilo, mohu nazvat finanční očekávání. Tento pojem byl spjat s investiční hodnotou děl, s předpokládanou odhadovanou vydraženou cenou položek nebo s reálnou finální cenou získanou za dílo během aukce. Poslední oblast, o které novináři psali

¹²⁶ Informace vychází z webových stránek vydavatelství Economia.

¹²⁷ Informace vychází z webových stránek vydavatelství Economia.

¹²⁸ STRAUSS, Anselm a CORBINOVÁ, Juliet. Základy kvalitativního výzkumu, str. 45–47.

v textech, jsem nazvala pojmem událost, pod níž patřila jak předaukční výstava, tak samotná aukce. Novináři informovali o místě aukce i předaukční výstavy nebo o účelu předaukční výstavy.

„Pondělí 13. června 2011 bude pro renomé českého umění nesporně velkou událostí. Aukce v tak proslulé světové aukční síni má vždy značný ohlas.“¹²⁹ (OČEKÁVÁNÍ / ZÁJEM)

„Dá se očekávat, že jméno věhlasného sběratele Normana Hascoea a jeho ženy Susanne vyvolá zvýšený zájem o moderní české umění a postaví je do nového světla.“¹³⁰ (OČEKÁVÁNÍ / ZÁJEM)

„Výstavou chce Sotheby's přilákat do Londýna české sběratele. Zjistilo se totiž, že nejdražší díla českého umění draží v Londýně právě Češi.“¹³¹ (OČEKÁVÁNÍ / ZÁJEM)

„Je to poprvé, co se největší světová síň rozhodla pořádat samostatnou aukci českého umění. Pořadatelé věří, že sbírka, kterou v posledních pětadvaceti letech vybudovali američtí manželé Suzanne a Norman Hascoeovi, vyvolá mezinárodní zájem.“¹³² (OČEKÁVÁNÍ / ZÁJEM)

„...angličtí specialisté předpokládají, že „česká“ aukce by měla přinést více než 5 miliónů liber, tedy téměř 150 miliónů Kč.“¹³³ (OČEKÁVÁNÍ / HODNOTA)

„Aukce by měla vynést pět milionů liber. Může to ale být i víc. Záleží i na českých sběratelích, od kterých si pořadatelé v aukční síni Sotheby's hodně slibují.“¹³⁴ (OČEKÁVÁNÍ / HODNOTA)

„Podle jeho názoru by se současná sbírka Hascoeových mohla vydražit za 5 až 6 miliónů liber, což je v současném kurzu 140 až 170 miliónů korun. To je částka, jaké za jednu dražbu zatím žádná česká aukční firma nikdy nedosáhla.“¹³⁵ (OČEKÁVÁNÍ / HODNOTA)

¹²⁹ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů korun, , [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³⁰ KLEVISOVÁ, Nad'a. Český vrchol. Víkend HN, 25. 3. 2011, str. 40.

¹³¹ KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy, 25. 5. 2011, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³² KLEVISOVÁ, Nad'a. Osudové uhranutí. Víkend HN, 27. 5. 2011, str. 20.

¹³³ KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy, 25. 5. 2011, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³⁴ KLEVISOVÁ, Nad'a. Osudové uhranutí. Víkend HN, 27. 5. 2011, str. 20.

„V pražském hotelu Intercontinental právě probíhá výstava umění ze sbírky manželů Hascoeových. Je to předkrm před prestižní aukcí české moderny u Sotheby's.“¹³⁶ (OČEKÁVÁNÍ/ UDÁLOST)

„Sběratelé českého umění a galeristé, kteří se ve světě i v Česku specializují na meziválečnou avantgardu, si právě zatrhli v kalendáři datum 13. června. Ten den se totiž bude v sídle Sotheby's v Londýně konat dosud nejvýznamnější aukce českého umění.“¹³⁷ (OČEKÁVÁNÍ / UDÁLOST)

„V pondělí 13. června se v Londýně uskuteční ve slavné aukční síni Sotheby's velká dražba klasiků českého moderního umění. Jde o výjimečnou sbírku, kterou během čtvrt století společně shromáždili manželé Hascoeovi z USA.“¹³⁸ (OČEKÁVÁNÍ / UDÁLOST)

Ke druhé kategorii **Výjimečnost**, jsem přiřadila tři subkategorie. První jsem nazvala *sbírka*, druhou jsem pojmenovala *dílo* a poslední jsem označila pojmem *majitel*. Kategorie byla v textech rozsáhle zastoupena a pojila se s úryvky, které popisovaly jedinečnou kvalitu nebo výbornou uměleckou hodnotu sbírky manželů Hascoe. Kategorie se v člancích pojila i s pasážemi textu, které se zaměřovaly na jednoho autora. Konkrétně popisovaly jeho tvorbu, přínos či život. Ústředním bodem článků byly i různé informace o majitelích sbírky, kterými byli úspěšní imigranti do Spojených států amerických. V souvislosti s nimi byl popisován jejich životní příběh i význam v pracovní kariéře. Dále se novináři zaměřovali na jejich cestu, neboli seznámení se s českým uměním a projevem jejich vášně pro český kubismus.

„Z celé kolekce přímo září obrazy Františka Kupky. Hascoeovi měli dokumentovány všechny hlavní fáze jeho tvorby... Hascoeovi však mají i pozoruhodná díla Čapka, Foltýna a Gutfreunda,“ říká historik umění a znalec českého surrealismu Karel Srp.“¹³⁹ (VÝJIMEČNOST / SBÍRKA)

„Přes dvacet let putovala díla nejlepších českých malířů a sochařů za oceán. Manželé Hascoeovi z Connecticutu vytvořili jedinečnou sbírku české avantgardy. Ve světě nikdy tolik

¹³⁵ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³⁶ KLEVISOVÁ, Naďa. Česká moderna putuje po světě, vrcholem bude prestižní aukce v Sotheby's, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³⁷¹³⁷ KLEVISOVÁ, Naďa. Český vrchol. Víkend HN, 25. 3. 2011, str. 40.

¹³⁸ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹³⁹ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů korun. Právo, 2. 6. 2011, str. 6

českého umění nebylo v jedněch soukromých rukou a sotva ještě někdy bude...“¹⁴⁰
(VÝJIMEČNOST / SBÍRKA)

„*Je to nejlepší sbírka české moderní avantgardy mimo území České republiky,*“ tvrdí specialistka síně Sotheby's v Londýně Tessa Kostrzewa s nadšením.... Všichni hlavní čeští kubisté jsou v ní zastoupeni významnými a krásnými díly. Poklad, horlivě shromažďovaný po dobu pětadvaceti let, poprvé v historii vydal na specializovanou českou aukci.“¹⁴¹
(VÝJIMEČNOST / SBÍRKA)

„*Velký znalec díla Emila Filly historik umění Vojtěch Lahoda, který osobně navštívil rezidenci Hascoeových, nadšeně v aukčním katalogu popisuje, že jen málokdy v životě viděl v zahraničí tak pozoruhodnou soukromou sbírku českého umění.*“¹⁴² (VÝJIMEČNOST / SBÍRKA)

„*Největší atrakcí je abstraktní obraz Pohyb od malíře Františka Kupky z let 1913–1919, jehož prodejní cena se odhaduje na 20 mil. Kč.*“¹⁴³ (VÝJIMEČNOST / DÍLO)

„*Za rekordní cenu 1,3 miliónu liber, tedy 35,51 miliónu korun, se v pondělí v Londýně prodal obraz Františka Kupky Pohyb.*“¹⁴⁴ (VÝJIMEČNOST / DÍLO)

„*Kupka byl nedocenen zejména proto, že se ve své době příliš neprosadil na pařížské výtvarné scéně. To ale jeho význam pro světovou avantgardní malbu nijak nesnižuje,*“ řekl Jiří Machalický, kurátor Muzea Kampa...“¹⁴⁵ (VÝJIMEČNOST / DÍLO)

„*Obraz Pohyb od Františka Kupky, nejdražší dílo londýnské aukce, jehož cena se odhaduje na 700 tisíc liber, tj. téměř 20 miliónů korun, koupili Hascoeovi v roce 1999 na aukci Christie's v New Yorku.*“¹⁴⁶ (VÝJIMEČNOST / DÍLO)

„*Norman Hascoe viděl v českém kubismu dosud plně neobjevený poklad.*“¹⁴⁷
(VÝJIMEČNOST / MAJITEL)

¹⁴⁰ KLEVISOVÁ, Naďa. Osudové uhranutí. Víkend HN, 27. 5. 2011, str. 20.

¹⁴¹ KLEVISOVÁ, Naďa. Český vrchol. Víkend HN, 25. 3. 2011, str. 40.

¹⁴² KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁴³ KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy, 25. 5. 2011, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁴⁴ Kupkův obraz Pohyb se prodal za rekordních 35,51 miliónu korun, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 miliónů korun, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

„Za aukcí „sbírky Hascoe“, jak ji nazývají v Sotheby's, je příběh o milionáři ze zámoří, který se zamiloval do málo známého českého umění. Ale je to také příběh židovské rodiny z východní Evropy, která kdysi odešla hledat lepší život do Ameriky. A nakonec i americký příběh muže, který se vlastním talentem a pílí vypracoval mezi nejbohatší a nejúspěšnější příslušníky národa.“¹⁴⁸ (VÝJIMEČNOST / MAJITEL)

„...majitel pražské aukční síně Meissner – Neumann, v níž Hascoeovi často nakupovali, tvrdí, že Norman Hascoe zachránil český trh s uměním. Seznámili se v roce 1999. "Tenkrát se přišel podívat k nám do skladů. Chtěl vědět, co všechno ještě budeme mít v aukcích," vybavuje si Neumann. "Když on něco chtěl, tak to prostě chtěl, a v aukci to dostal.“¹⁴⁹ (VÝJIMEČNOST / MAJITEL)

„Norman Hascoe (...) byl podnikatel a svoje obchody dělal ve střední Evropě, hodně právě v Praze. A zatímco on byl na firemním jednání, jeho manželka Suzanne obcházela galerie a sháněla obrazy. Zprvu jen náhodně, pak se z toho stala jejich společná sběratelská vášeň.“¹⁵⁰ (VÝJIMEČNOST / MAJITEL)

¹⁴⁷ KLEVISOVÁ, Naďa. Česká moderna putuje po světě, vrcholem bude prestižní aukce v Sotheby's, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁴⁸ KLEVISOVÁ, Naďa. Osudové uhranutí. Víkend HN, 27. 5. 2011, str. 20.

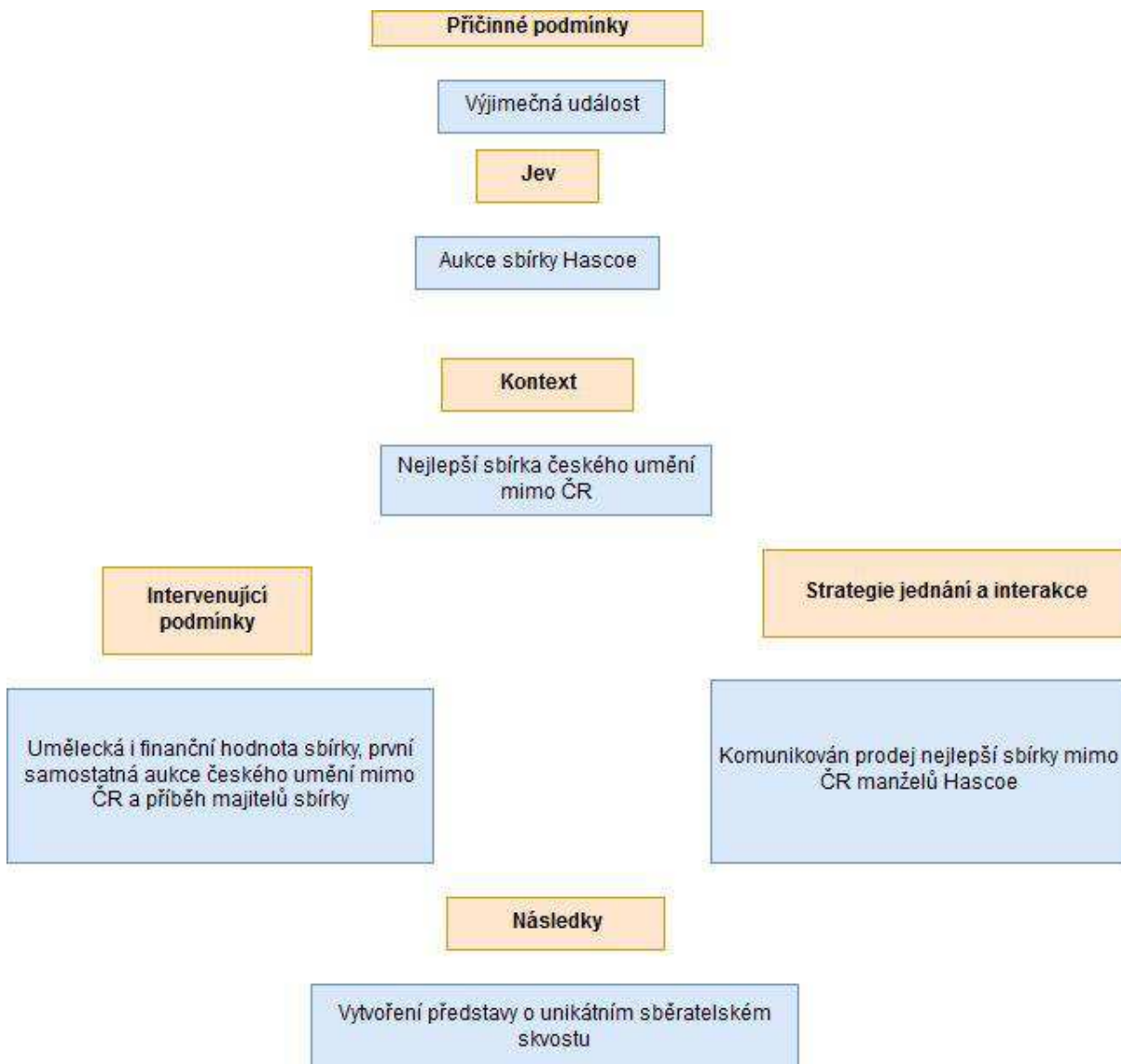
¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 miliónů korun, [online]. [cit. 18.2. 2017].

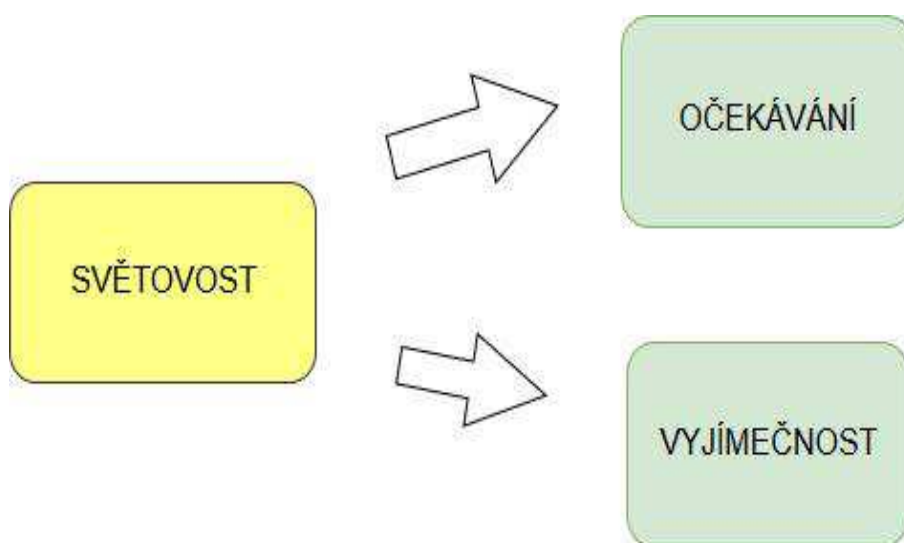
Grafický model otevřeného kódování aukce Sotheby's – HASCOE

KATEGORIE	SUBKATEGORIE	VLASTNOSTI	
Očekávání	Zájem	Prvenství	
		Rentabilní	
		Lákavý	
	Hodnota	Kvalita	
		Očekávání	
	Událost	Významná	
		Unikátní	
	Výjimečnost	Sbírka	Původ
			Hodnocení
Dílo		Atraktivnost	
		Unikátnost	
Majitel		Vlivní	
		Oblíbené	

Paradigmatický model aukce v Sotheby's – HASCOE

Centrální kategorie

Centrální kategorii jsem pojmenovala výrazem **světovost**. Vycházela jsem zde z častého odkazování na zahraniční prostředí v textu u výše zmíněných kategorií. Novináři událost velmi často prezentovali spojením „první samostatná zahraniční aukce českého umění“. Touto formulací dle mého názoru kladli důraz na zlomový moment na zahraničním aukčním trhu. V článcích se frekventovaně spekulovalo o možném budoucím růstu cen českého umění po jeho dražbě ve světoznámé síni Sotheby's. I zde bych přiřadila touhu po světovém standardu jako klíčovou informaci. Novináři dávali klasicky prostor i předaukční výstavě v Praze a seznamovali čtenáře i s úsilím organizátorů k zaujmutí potenciálních českých dražitelů. Ti se snažili prostřednictvím svých marketingových či jiných aktivit nalákat k účasti na aukci do londýnské Sotheby's. V této části jsem vnímala snahu o zdůraznění světově významné aukční síně či kladení důrazu na příležitost pro rozsáhlejší světové proslavení českého umění.

Další informace, které se v článcích vázaly k centrální kategorii, byly prezentování sbírky, již popisovaly jako nejlepší sbírku českého umění mimo Českou republiku. I zde bych spatřovala upřednostňování psaní o zahraničním výskytu výtvarných děl. Články také poukazyvaly na rekordní sumu, která byla dosažena celkově za všechny položky v Sotheby's. Jednalo se o částku, která nikdy předtím nebyla v ČR během aukce zaznamenána. Proto bych i v tomto případě vnímala zmínky o vydražené sumě jako odkaz ke světovému uměleckému trhu.

Výjimečný původ sbírky byl spojován se zahraničními majiteli, kterými byli manželé Hascoeovi. Pár byl prezentován jako bohatí američtí milionáři, kteří si během svého života vydobyli i profesně ceněný společenský status. Časté zdůrazňování jejich původu v článcích vedlo dle mého názoru k tzv. symbolu pro sbírku rodiny Hascoe, který je možné pojmenovat světovostí nebo výskytem nejlepšího českého umění v zahraničním prostředí.

Autoři výtvarných děl, z kterých byla utvořena sbírka, byli popisováni jako jedni z nejslavnějších českých malířů. Dle článků jsme se dozvěděli, že se někteří z nich prosadili i v zahraničí. Jednalo se například o nejvýznamnější dílo sbírky Pohyb od Františka Kupky, které bylo vystavováno na Bienale, ale i téměř po celém světě. Novináři tímto dávali na jevo, že se nejedná pouze o obrazy známé v českém prostředí, ale že jejich znalost může sahát i dále za naše hranice.

Otevřené kódování aukce Adolf Loos Apartment and Gallery – František Kupka

Otevřené kódování u aukce Adolf Loos Apartment and Gallery – František Kupka jsem provedla na dvaceti článcích relevantních k mému tématu. Všechny vygenerované texty se odvíjely od výkumné otázky, která zněla: *jak média informují o aukci Františka Kupky v Adolf Loos Apartment and Gallery.*

Po důkladném pročitání jsem našla podobné tematické skupiny, podle kterých jsem následně pojmenovala i tři hlavní kategorie. První jsem nazvala **Událost**, druhou jsem označila slovem **Mimořádnost** a třetí frekventovaně se vyskytující kategorii jsem nazvala **Hodnota**.

K první kategorii **Událost** se vztahovaly úryvky z článků s informacemi o předaukční výstavě na Moravě a o aukci v Kaiserštenjnském paláci. Zde jsem definovala dvě subkategorie, které jsem označila *předaukční výstava* a *aukce*. Předaukční výstavu novináři spojovali se zpřístupněním významného českého uměleckého díla pro rozsáhlé publikum. Také ji popisovali jako poslední možnost, kde bylo veřejně umělecké dílo možná naposledy k vidění. U druhé subkategorie *aukce* se objevovaly pasáže v článcích, které popisovaly vytrvalý boj dražitelů o položku, jenž se odehrával během večerní události.

„Prezentace jednoho Kupkova obrazu není touhou po senzaci, ale snahou galerie představit veřejnosti výjimečné dílo světové abstrakce.“¹⁵¹ (UDÁLOST / VÝSTAVA)

„Nejslavnější obraz Františka Kupky nazvaný Tvar modré je v Ostravě. Včera ho vystavil Dům umění. Vstupné je pouze 20 korun, pohled na obraz ale k nezaplacení, miní fandové umění... Tvar modré viděli lidé po celém světě.“¹⁵² (UDÁLOST / VÝSTAVA)

„Jeden z nejvýznamnějších českých abstraktních obrazů, Kupkovo mistrovské dílo Tvar modré, je od úterka k vidění v Galerii výtvarného umění v Ostravě. A možná jde o úplně poslední možnost, jak tento obraz vidět na vlastní oči.“¹⁵³ (UDÁLOST / VÝSTAVA)

„Večerní aukce výtvarných děl se u nás nepořádají často, a když už, je to událost. Jako dražba, která bude ve středu v Kaiserštejnském paláci na pražském Malostranském náměstí.“¹⁵⁴ (UDÁLOST / AUKCE)

„V Praze to byl téměř půlhodinový boj, rozhodlo až dvaadvacáté přihození. V sále proti sobě dražila dvě čísla – s jedničkou zájemce po telefonu, s číslem 112 zase přihazovala dáma. Částka se vždy zvýšila o 250 tisíc.“¹⁵⁵ (UDÁLOST / AUKCE)

„Obraz Františka Kupky Tvar modré byl na včerejší večerní aukci společnosti Adolf Loos Apartment and Gallery v pražském Kaiserštejnském paláci vydražen anonymním kupcem po telefonu...“¹⁵⁶ (UDÁLOST / AUKCE)

Kategorie **Mimořádnost** byla v textu zastoupena častěji než výše zmíněné značení. Přiřadila jsem k ní dvě subkategorie, které jsem nazvala *dílo* a *majitel*. Úryvky, které souvisely se subkategorií *dílo*, se vztahovaly k informacím o autorovi, o jeho tvorbě a o obraze Tvar modré. Novináři autora i dílo často popisovali pozitivními superlativy a nezaznamenala jsem zde žádné negativní komentáře. Subkategorie *majitel* se vztahovala k částem textů, které zdůrazňovaly kvalitní a hodnotnou sbírku Jindřicha Waldese nebo jeho přátelství s autorem Františkem Kupkou.

¹⁵¹ HONUS, Aleš. V Ostravě je Kupkův obraz za 45 miliónů. Právo, 14. 3. 2012, str. 10.

¹⁵² BARTLÍKOVÁ, Petra. Kupka už je v Ostravě. Láká davy. Mladá Fronta DNES, 14. 3. 2012, str. 1.

¹⁵³ HONUS, Aleš. V Ostravě je k vidění Kupkův obraz, který bude dražen za 45 miliónů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁵⁴ HNÁTEK, Václav. Kupka jde proti kupkovi. Magazín Víkend DNES, 14. 4. 2012, str. 28.

¹⁵⁵ FARNÁ, Kateřina. Kupkův Tvar modré se prodal za rekordních téměř 56 miliónů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁵⁶ HARTMAN, Ivan. Kupka překonal český aukční rekord. Hospodářské noviny, 19. 4. 2012, str.5.

„Předchozí vlastník díla – továrník Jindřich Waldes, zakoupil obraz přímo od Františka Kupky. Waldes byl malířovým blízkým přítelem, mecenášem i propagátorem jeho díla od roku 1919... Tvar modré patřil k nejlepším dílům Waldesovy sbírky a podle potomků byl umístěn nejprve v obývacím pokoji.“¹⁵⁷ (MIMOŘÁDNOST / MAJITEL)

„Obraz také pochází ze sbírky Jindřicha Waldese, který byl přítelem Františka Kupky a podporoval jej.“¹⁵⁸ (MIMOŘÁDNOST / MAJITEL)

„Pochází z proslulé sbírky prvorepublikového továrníka Jindřicha Waldese, výrobce galanterního zboží, autora značky Miss KIN nebo Koh-i-noor... Waldes se s Kupkou přátelil, malíř mu například namaloval návrh slavného loga, dívčí tváře s patentkou vloženou do oka.“¹⁵⁹ (MIMOŘÁDNOST / MAJITEL)

„Obraz Tvar modré, jedno z prvních děl abstraktního malířství na světě, získal ve Francii v roce 1919 přímo od Kupky továrník Jindřich Waldes. Malíře měl jako významného vlastence rád a finančně ho nákupy podporoval.“¹⁶⁰ (MIMOŘÁDNOST / MAJITEL)

„Tvar modré pochází z Kupkova významného období, kdy se formovala jeho abstraktní tvorba, a obraz patří k tomu nejlepšímu, co se v posledních letech u nás na aukcích dražilo... Jde o prvotřídní obraz z Waldesovy sbírky a vyrovná se nejlepším dílům z Národní galerie či jiných evropských sbírek.“¹⁶¹ (MIMOŘÁDNOST / DÍLO)

„Obraz Tvar modré pochází z roku 1913, tedy z období, které považují odborníci a sběratelé za Kupkovo nejdůležitější.“¹⁶² (MIMOŘÁDNOST / DÍLO)

„Kupka Tvar modré dokončil v roce 1913 a vytvořil tak jeden z nejvýznamnějších českých abstraktních obrazů. "Je to mimořádné dílo, protože se jedná o jeden z jeho nejvýznamnějších abstraktních obrazů. Až dosud nebyl obraz podobné hodnoty ve veřejné aukci v České

¹⁵⁷ JIROUŠEK, Martin. Do Ostravy dorazil s ochrankou: Tvar modré za miliony. Mladá Fronta DNES, 13. 3. 2012, str. 3.

¹⁵⁸ MACHALICKÝ, Jiří. Kupka za 45 milionů v aukci. Lidové Noviny, 14. 4. 2012, str. 9.

¹⁵⁹ ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Aukce, která zahýbe českým trhem s uměním. Hospodářské noviny, 18. 4. 2012, str. 2.

¹⁶⁰ KOVÁČ, Petr. Rekordního Kupku nebude moci nový majitel asi vyvézt do zahraničí, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁶¹ MACHALICKÝ, Jiří. Kupka za 45 milionů v aukci, Lidové Noviny, 14. 4. 2012, str. 9.

¹⁶² Kupkovo dílo překonalo rekord, Lidové Noviny, 19. 4. 2012, str. 9.

republice dražen. Malbu je možno bez nadsázky označit za ikonu českého moderního malířství... “¹⁶³ (MIMOŘÁDNOST / DÍLO)

„Jde o prvotřídní obraz z Waldesovy sbírky a vyrovná se nejlepším dílům z Národní galerie či jiných evropských sbírek. “¹⁶⁴ (MIMOŘÁDNOST / DÍLO)

„Podobně kvalitní dílo, které by mělo pro vývoj moderního umění takový význam, se u nás pravděpodobně ještě nedražilo,“ říká jednatel společnosti Adolf Loos Apartment and Gallery Vladimír Lekeš. Kupka ho totiž namaloval v době, kdy se rodila abstrakce, a je považován za jeden z jejích prvotních pilířů. “¹⁶⁵ (MIMOŘÁDNOST / DÍLO)

Poslední kategorii jsem nazvala **Hodnota** a definovala jsem u ní pouze jednu subkategorii, již jsem pojmenovala *investice*. V člancích této kategorie souvisela s informacemi o dobré investici nebo vysoké ceně uměleckého díla.

„Pokud se Tvar modré prodá, půjde v Česku o vůbec nejvyšší částku zaplacenou ve veřejné aukci za jeden obraz. Vyvolávací cena je 45 miliónů korun. “¹⁶⁶ (HODNOTA / INVESTICE)

„Vyvolávací cena byla stanovena na 45 miliónů. Je to vynikající investice. Osobně jsem přesvědčen, že ten obraz bude mít během pár let podstatně vyšší hodnotu. “¹⁶⁷ (HODNOTA / INVESTICE)

„Kupkům obraz Tvar modré se při střední aukci konané v Praze prodal za 55,75 milionu korun a stal se celosvětově nejdražším dílem českého umění prodaným v aukci. “¹⁶⁸ (HODNOTA / INVESTICE)

Obraz z nejdůležitějšího Kupkova období tak překonal o více než 10 miliónů vyvolávací cenu, která začínala na 45 miliónech. S tříprocentní aukční přírůžkou zaplatil zahraniční kupec více

¹⁶³ JIROUŠEK, Martin. Do Ostravy dorazil s ochrankou: Tvar modré za miliony, Mladá Fronta DNES, 13. 3. 2012, str. 3.

¹⁶⁴ Kupkům obraz má dnes zlomit český aukční rekord, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁶⁵ KUBÍČKOVÁ, Klára. Padl rekord za 55,7 milionu, Mladá fronta DNES, 19. 4. 2012, str. 6.

¹⁶⁶ HONUS, Aleš. V Ostravě je k vidění Kupkům obraz, který bude dražen za 45 miliónů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

¹⁶⁷ HONUS, Aleš. V Ostravě je Kupkům obraz za 45 miliónů, Právo, 14. 3. 2012, str. 10.

¹⁶⁸ BŘEZINA, David. Kupkům Tvar modré se prodal za 55,75 milionu, je nejdražším českým dílem, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

než 57 miliónů korun. Tvar modré se tak stal celosvětově nejdražším dílem českého umění prodaným v aukci.¹⁶⁹ (HODNOTA / INVESTICE)

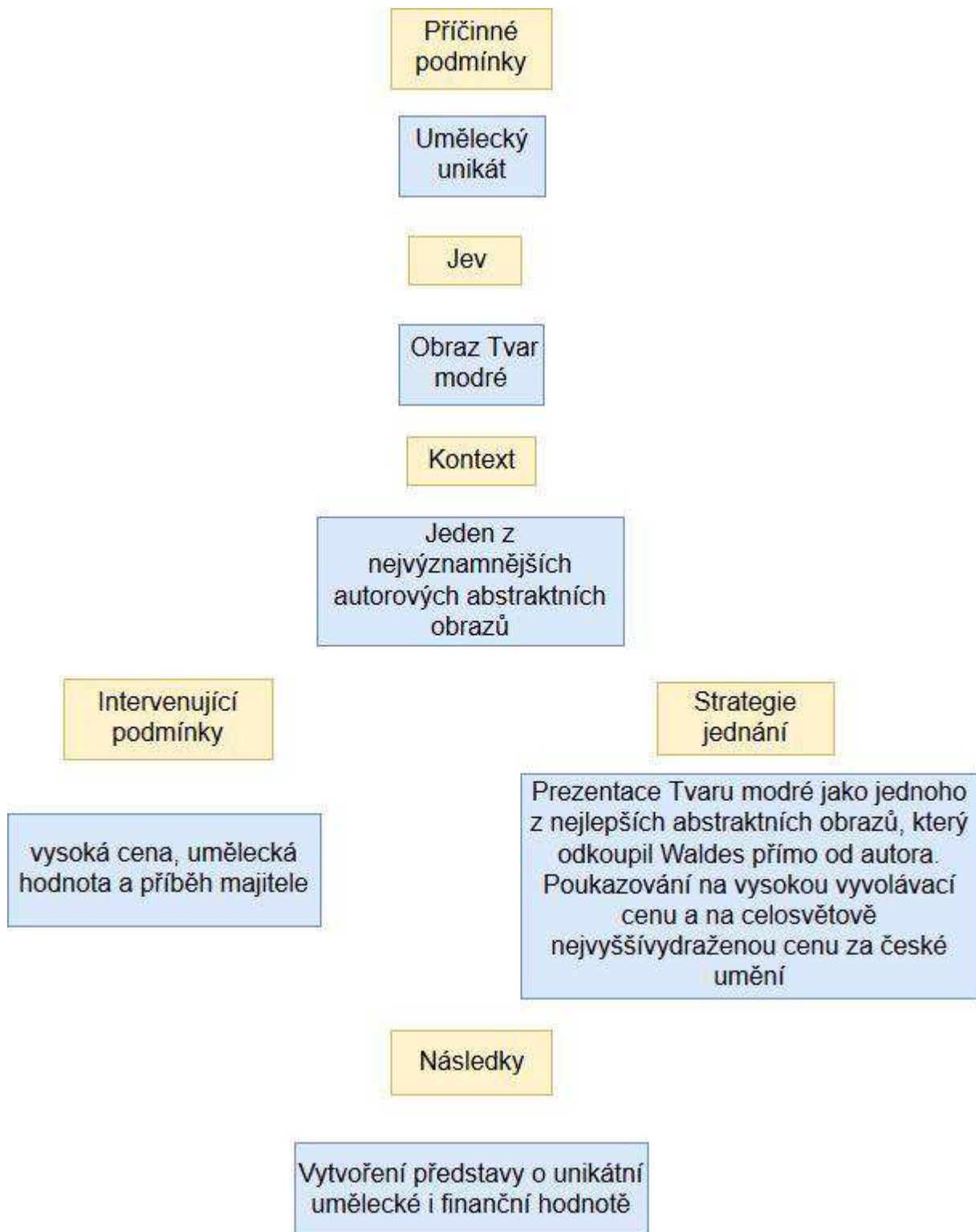
¹⁶⁹ FARNÁ, Kateřina. Kupkuv Tvar modré se prodal za rekordních téměř 56 miliónů, [online]. [cit. 18. 2. 2017].

Grafické znázornění aukce Adolf Loos Apartment and Gallery – František

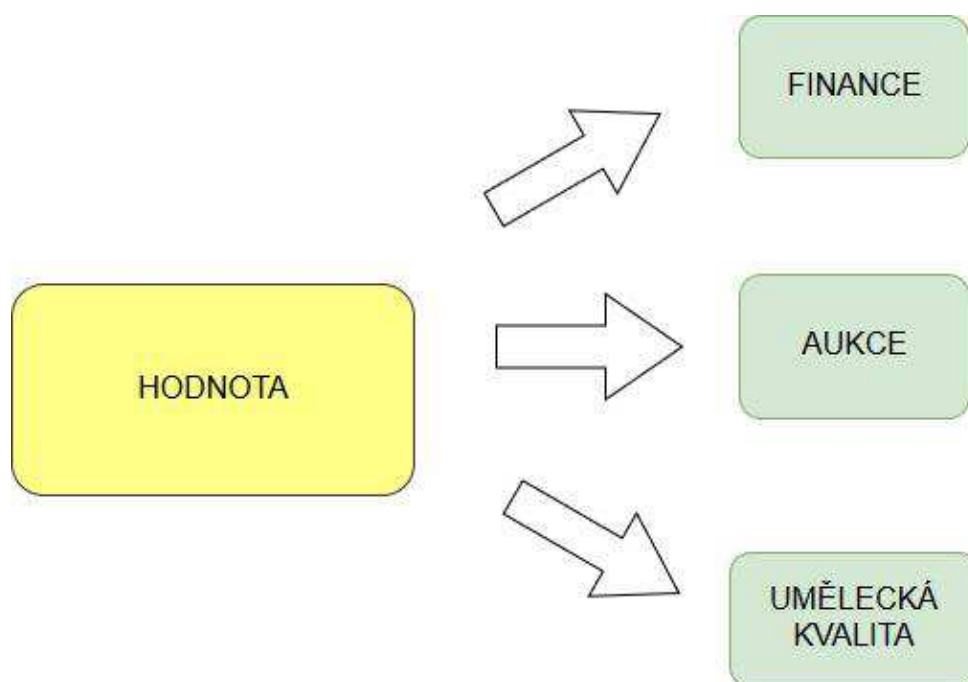
Kupka

KATEGORIE	SUBKATEGORIE	VLASTNOSTI	DIMENZE
Událost	Výstava	Dostupnost	první možnost po letech X možná poslední možnost
	Aukce	Četnost	
		Dramatičnost	
Mimořádnost	Dílo	Ikonické	
		Ojedinělé	
		Výjimečnost	
	Majitel	Kvalita	
		Blížkost	
Hodnota	Investice	Návratnost	
		Nejdražší	

Paradigmatický model aukce Adolf Loos Apartment and Gallery – František Kupka

Centrální Kategorie Tvar modré

Centrální kategorii jsem označila slovem **hodnota**, dle mého názoru nejlépe odpovídala výzkumné otázce *jak média informují o aukci Františka Kupky v Adolf Loos Apartment and Gallery*. V článkách jsem objevila několik hlavních myšlenek, které popisovaly primárně obraz Tvar modré jako jeden z nejlepších abstraktních děl, který novináři velmi často spojovali i s hodnotnou investicí. Proto bych ráda uvedla na pravou míru, že označení, které jsem využila pro centrální kategorii, není myšleno pouze jako finanční kapitál. Mělo by být vnímáno jako kombinace investice a umělecké kvality.

Články také primárně informovaly o exkluzivitě obrazu, který popisovaly jako nejvýznamnější české abstraktní dílo, jež bylo vytvořeno během autorova nejcenějšího období. Čtenářům často zmiňovaly, že se jednalo o ikonické dílo, které na českém aukčním trhu historicky nemělo svou konkurenci.

Jaké další informace z článků přispívaly k pojmenování centrální kategorie výrazem hodnota? Na výjimečný status obrazu bylo poukazováno i prostřednictvím předchozího majitele sbírky, kterým byl významný prvorepublikový podnikatel Jindřich Waldes. Často byl v textech prezentován jeho vztah k Františku Kupkovi, který byl v rovině přítele i mecenáše. Obraz Tvar modré byl díky své umělecké kvalitě v textech hodnocen jako nevýznamnější dílo

z Waldesovy sbírky. Přátelství Kupky s Waldesem odkazovalo v textu k centrální kategorii tím, že vytvořilo ojedinělý úkaz v jeho sbírce, tudíž představovalo symbol pro hodnotu.

Další téma v člancích, které se vázalo k centrální kategorii, byla předaukční výstava a aukce. Výstava nabízela k vidění obraz Tvar modré, jehož hodnota v textech eskalovala tím, že se možná jednalo o poslední příležitost veřejně dostupného uměleckého díla. Kvalita aukce byla dle článků dosažena výjimečnou pověstí prestižního aukčního domu a zároveň pořádáním první samostatné večerní aukce. Novináři informovali o dramatickém souboji o výtvarné dílo Tvar modré.

Vysoká vyvolávací cena byla častým předmětem diskuze, který novináři v člancích rozvíjeli. Upozorňovali na neobvykle vysoce stanovenou cenu, která se zatím nikdy předtím u Kupky neobjevila. Tato suma byla součástí každého článku. Po vydražení obrazu na aukci se finální dosažená cena objevila napříč všemi analyzovanými médii a patřila ke stěžejním informacím, o kterých článek hovořil.

Pojem **hodnota** jsem rozklíčovala jako všudypřítomný prvek ve všech analyzovaných textech o aukci Adolf Loos Apartment and Gallery, a proto jsem jím označila centrální kategorii.

Otevřené kódování aukce Dorothea – František Muzika

Podle výzkumné otázky „*jak média informují o aukci Františka Muziky v Dorotheu*“ jsem postupně analyzovala vybrané články. Následně jsem v textech nacházela společná hesla a označení, které jsem rozvinula do kategorií. První kategorii jsem nazvala **Událost**, druhou jsem označila jako **Hodnota** a třetí kategorii jsem pojmenovala slovem **Příběh**.

Následně bych se ráda soustředila na vymezení výše zmíněných kategorií u aukce *Dorothea – František Muzika* na konkrétních příkladech. U každé z nich jsem utvořila i více subkategorií, které se budu snažit níže specifikovat a vysvětlit.

Nejprve se budu věnovat kategorii **Událost**, která byla spojována s aktivitou aukční síně před aukcí a se samotným průběhem aukce. V rámci této kategorie jsem našla dvě subkategorie, jež jsem nazvala jako *předaukční výstava* a *aukce*. Aukce byla v člancích popisovaná jako výjimečná či průkopnická sběratelská i investiční událost. V textu jsem

nenášla spojení s negativními konotacemi, naopak byla spíše spojovaná s kladným hodnocením. V každém textu se objevoval název aukční síně a jméno autora.

„Společnost Dorotheum bude na zářijové aukci dražit kolekci dvanácti obrazů Františka Muziky. Jde o zajímavou událost nejen kvůli kvalitě nabízených děl, ale i z hlediska fungování českého trhu s uměním.“¹⁷⁰ (UDÁLOST / AUKCE)

„Průkopnická akce Pro Dorotheum je prodej „německého“ Muziky výjimečným obchodním počinem...“¹⁷¹ (UDÁLOST / AUKCE)

„Výstava František Muzika: Obrazy z let 1948–1972 se koná v Galerii České spořitelny v Rytířské ulici v Praze. Otevřená bude denně až do soboty 21. září, kdy proběhne jejich dražba na úvod pravidelné zářijové aukce společnosti Dorotheum.“¹⁷² (UDÁLOST / PŘEDAUKČNÍ VÝSTAVA)

„Celá sbírka bude vystavena na mimořádné předaukční výstavě, která se koná v prostorách Galerie České spořitelny v Rytířské ulici v Praze. Výstava je zároveň poctou tvorbě významného českého malíře.“¹⁷³ (UDÁLOST / PŘEDAUKČNÍ VÝSTAVA)

Druhou kategorii jsem nazvala **Příběh**, u níž se často vyskytovaly informace o tvorbě i životě autora či údaje o majitelích sbírky. V návaznosti na tyto skutečnosti jsem vytvořila dvě subkategorie, které se jmenovaly *autor* a *majitel*. Texty v rámci kategorie **Příběh** se intenzivně soustředily na vznik jedinečné sbírky dvanácti olejů od Františka Muziky, jež započala svou existenci na výstavě v Německu. Novináři v této souvislosti téměř vždy zmiňovali tvůrce sbírky manželé Gerlingovi, kteří byli Muzikovou tvorbou nadšeni i okouzleni a zároveň získali autorovu náklonnost. Muzika byl v článcích prezentován například jako jeden z hlavních reprezentantů meziválečné avantgardy atd.

„František Muzika patří k čelným reprezentantům české meziválečné avantgardy, který tvořil i v období po II. světové válce. Na počátku dvacátých let ještě jako student AVU

¹⁷⁰ Do dražby jde kolekce děl Františka Muziky. V Česku jsou obrazy po 40 letech, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁷¹ KLEVISOVÁ, Naďa. Světový Muzika, 2. 8. 2013, Víkend HN, str.32

¹⁷² Do dražby jde kolekce děl Františka Muziky. V Česku jsou obrazy po 40 letech, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁷³ Obrazy Františka Muziky se před aukcí představí veřejnosti, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

(ateliéry Jakuba Obrovského a Jana Štursy) vstoupil do hnutí Devětsil. ¹⁷⁴ (PŘÍBĚH / AUTOR)

„František Muzika patří k reprezentantům české meziválečné avantgardy, ceněna je ale právě i jeho tvorba z pozdějšího období. ¹⁷⁵ (PŘÍBĚH / AUTOR)

„V roce 1972 byla v galerii Baukunst v Kolíně nad Rýnem uspořádána Muzikova retrospektivní výstava, kde autor představil 61 obrazů a 39 prací na papíře. Právě tam jeho tvorba natolik okouzila významného místního sběratele, že si zakoupil rovnou dvanáct Muzikových obrazů. ¹⁷⁶ (PŘÍBĚH / MAJITEL)

„Hans Gerling, který chod této galerie zaštiňoval, a jeho žena Irene, která se starala o její výstavní činnost, byli Muzikou natolik okouzleni, že si zakoupili dvanáct z jeho jednašedesáti vystavených obrazů. ¹⁷⁷ (PŘÍBĚH / MAJITEL)

„Gerlingovi stáli za galerií Baukunst v Kolíně na Rýnem. S Muzikovým dílem se pravděpodobně seznámili v roce 1969, kdy vystavoval v Německu. ¹⁷⁸ (PŘÍBĚH / MAJITEL)

Poslední třetí kategorii jsem nazvala **Hodnota**. Vázala se k výtvarné výjimečnosti uměleckého díla, ale i k jeho k finanční hodnotě. U této kategorie jsem stanovila dvě subkategorie *finance* a *umění*.

„Vzácný a nedostupný... Nejvýznamnějším z obrazů je *Zátiší s hlavou v šedé*, které bylo v roce 1948 vystaveno na benátském bienále a později na celé řadě Muzikových výstav. Jediněnou hodnotu mají i obrazy *Vichřice XI ve žluté*, *Tři larvy III v modré* nebo *Velký Elsinor XI*. "Řada z nich jsou unikáty, jaké se na trhu dosud neobjevily," komentuje Šimek nabízený soubor. ¹⁷⁹ (HODNOTA / UMĚNÍ)

¹⁷⁴ Obrazy Františka Muziky se před aukcí představí veřejnosti, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁷⁵ Unikátní Muzika, 31. 8. 2013, Lidové noviny, str. 32.

¹⁷⁶ Muzikovy obrazy se vrací z Německa, budou se dražit, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁷⁷ KOVÁČ, Petr. Chystá se dražba obrazů Františka Muziky, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁷⁸ HNÁTEK, Václav. Do dražby půjde hodně Muziky, Magazín Víkend DNES, 31. 8. 2013, str. 32.

¹⁷⁹ KLEVISOVÁ, Nad'a. Světový Muzika, Víkend HN, 2. 8. 2013, str. 32.

„Nejvýznamnějším dílem z kolekce je podle ní *Zátiší s hlavou v šedé* z roku 1948 – opakovaně vystavovaný obraz, jenž byl poprvé vystaven už na benátském Bienále téhož roku.“¹⁸⁰
(HODNOTA / UMĚNÍ)

„Sbírka je vytvořena mimořádně velkoryse a zároveň citlivě, obsahuje to nejpodstatnější z Muzikovy poválečné tvorby.“¹⁸¹ (HODNOTA / UMĚNÍ)

„Nejcennějším klenotem sbírky je *Zátiší s hlavou v šedé* z roku 1948, jehož vyvolávací cena je 1,2 milionu korun. Nejlevněji vyjde zájemce *Larva XIV* v červené, která se vyvolává za 200 tisíc korun.“¹⁸² (HODNOTA / FINANČNÍ)

„Dražitelé utratili dohromady přes 28 milionů, víc než trojnásobek součtu vyvolávacích cen. V žebříčku deseti nejdražší prodaných Muzikových děl je jich sedm z dnešního odpoledne.“¹⁸³
(HODNOTA / FINANČNÍ)

„Nejcennější malba *Zátiší s hlavou v šedé* z roku 1948 se prodala za 3,8 milionu korun (bez přírážky), všech dvanáct pláten včetně aukční přírážky vyneslo 28,4 milionu korun. Nejdražší obraz byl k vidění...“¹⁸⁴ (HODNOTA / FINANČNÍ)

¹⁸⁰ Muzikovy obrazy se vracejí z Německa, budou se dražit, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

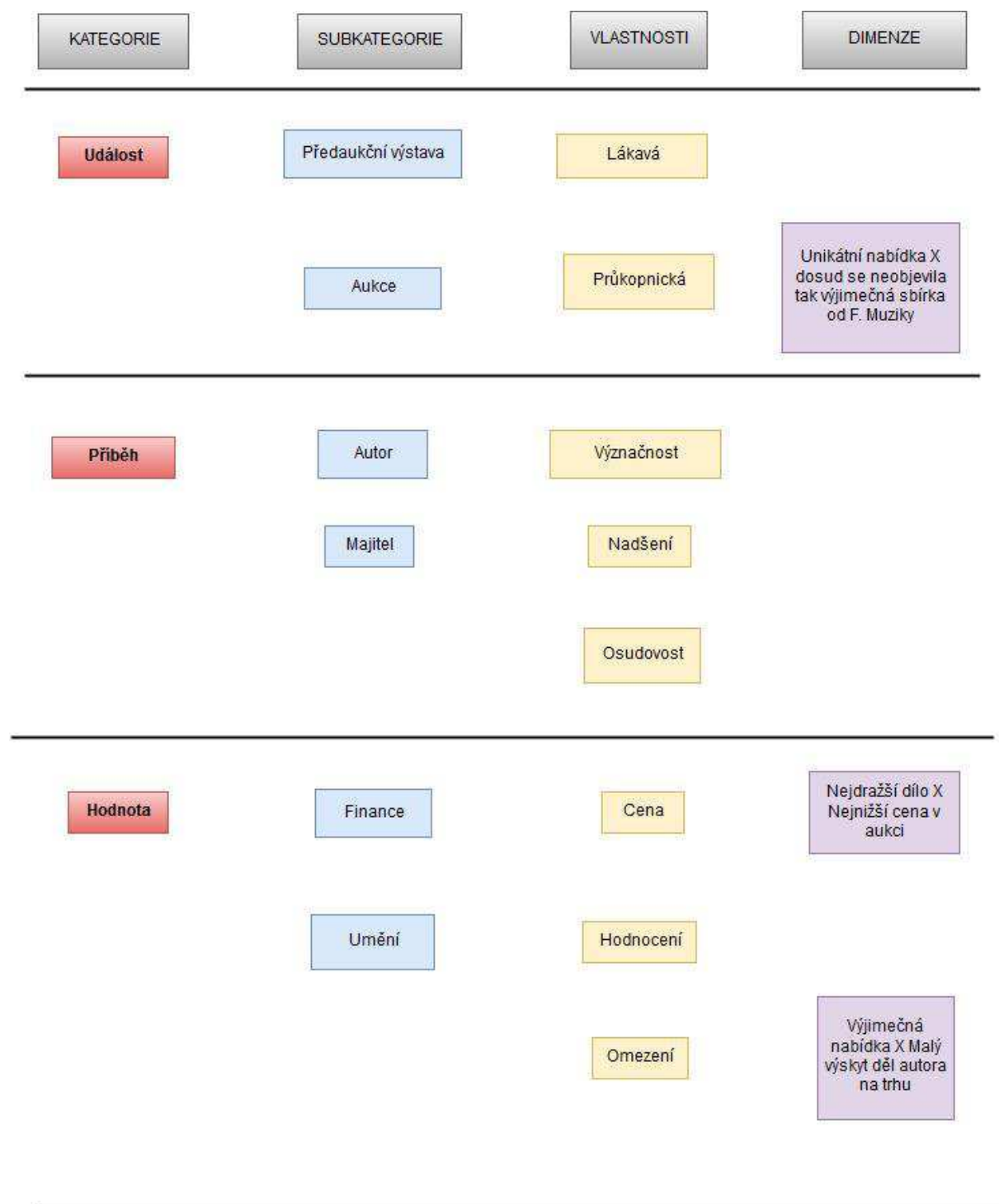
¹⁸¹ VELOVÁ, Kateřina. Dvanáct imaginativních vrcholů Františka Muziky v oparu nostalgie, [online]. [cit. 7. 2. 2017].

¹⁸² HNÁTEK, Václav. Do dražby půjde hodně Muziky, Magazín Víkend DNES, 31. 8. 2013, str. 32.

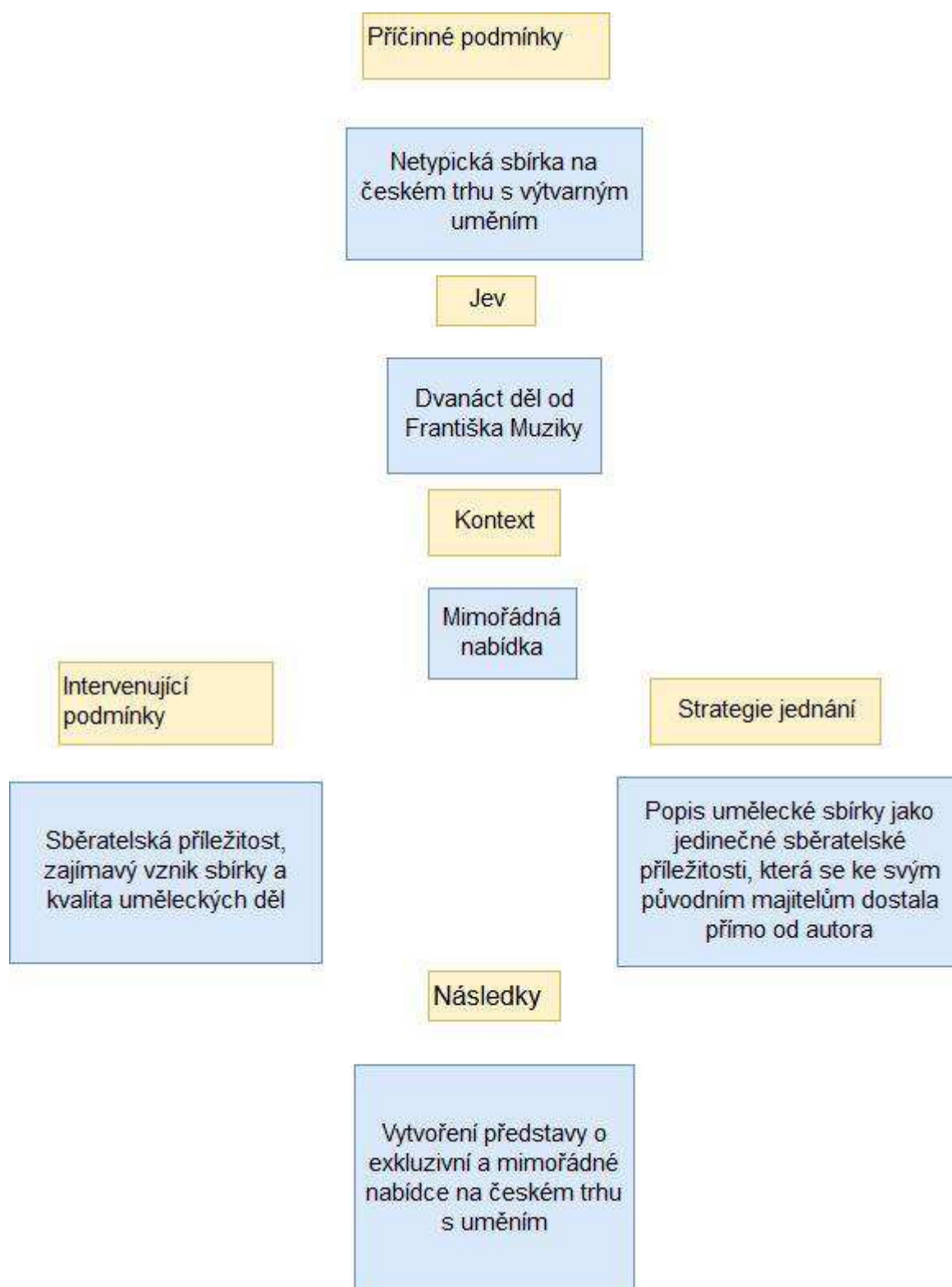
¹⁸³ KLEVISOVÁ, Nad'a. Aukční sezóna začala s Muzikou, 11. 10. 2013, Víkend HN, str. 10.

¹⁸⁴ Obrazy od Františka Muziky vynesly přes 28 milionů korun, 23. 9. 2013, Mladá Fronta DNES, str. 11.

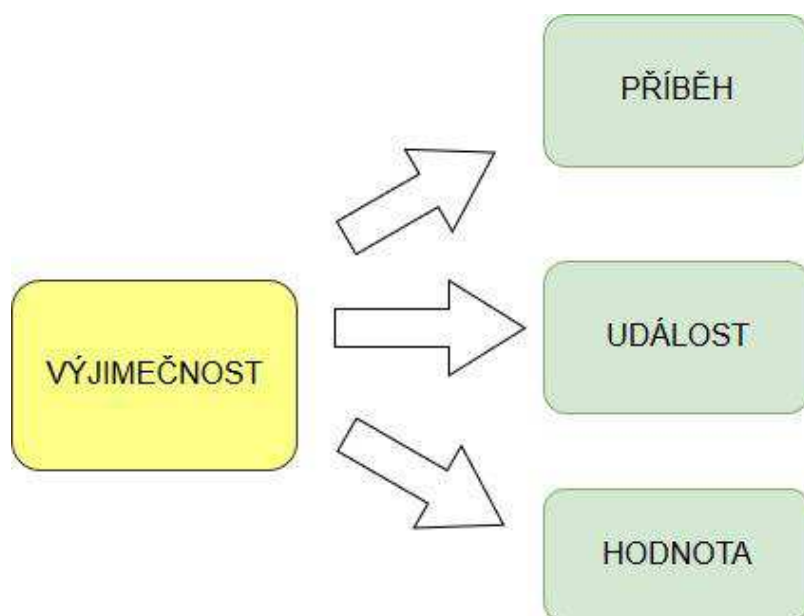
Grafické znázornění otevřeného kódování aukce Františka Muziky

Paradigmatický model aukce Dorothea – František Muzika

Centrální kategorie aukce Dorothea – František Muzika

Centrální kategorii jsem označila pojmem **výjimečnost**, jelikož se v textech často objevovaly výrazy či slovní spojení, které zdůrazňovaly jedinečnost umělecké sbírky. Jednalo se například o informace o autorovi, které ho popisovaly jako nejvýznamnějšího tvůrce české meziválečné avantgardy nebo jako respektovaného autora u nás i v zahraničí. Seskupení obrazů bylo primárně prezentováno jako nejvýznamnější autorova sbírka, jedinečná kolekce, unikátní německá sbírka nebo jako nejcenější průřez jeho tvorbou z 50., 60. let.

V textech byl frekventovaně kladen důraz i na nejcenější obraz z dvanácti děl, který byl vystaven na prestižním veletrhu Bienale. V případě tohoto díla se nejednalo pouze o jeho uměleckou kvalitu, ale také bylo často spojováno s nejvyšší vyvolávací cenou položek z celé sbírky. Tyto informace o obraze jsem rozklíčovala jako výjimečnou kvalitu uměleckého předmětu. Sbírka byla v textech hodnocena jako ojedinělá sběratelská a zároveň investiční příležitost, což podporovalo její jedinečnost.

Vztah Muziky a předchozích majitelů Gerlinkových, kterému byl v textech věnován rozsáhlý prostor, byl popisován jako osudové setkání či jako uhrnutí jeho tvorbou. Proto jsem i zde našla určitý prvek výjimečnosti, který se týkal jejich přístupu k autorovi. Předaukční výstava byla spojována s představením mimořádné nabídky od autora. Média pak samotnou aukci označovala jako výjimečnou událost, která představila na českém aukčním trhu velice exkluzivní a neobvyklou sbírku od Františka Muziky. V tomto směru jsem vnímala prezentaci aukce jako výjimečný aukční počín na českém trhu.

Shrnutí mediálního obrazu

Ústředním tématem mediálního obrazu bylo zhodnocení a popsání tří uměleckých aukcí, které proběhly v období 2011–2013. Konkrétně se jednalo o aukci v Sotheby's, kde byla dražena sbírka rodiny Hascoe, dále o aukci Adolf Loose Apartment and Gallery, ve které byl nabídnut obraz Františka Kupky Tvar modré, a o aukci Dorothea, v níž bylo zastoupeno dvanáct olejů od Františka Muziky.

Je nutné dodat, že finální závěry neinformují o kompletním mediálním obrazu v České republice u výše zmíněných tří aukcí. Jejich cílem je soustředit se pouze na mnou zvolená média, která byla popsána v podkapitolách *Stručný popis použitých médií* a *Krátké definování médií*. Důležité je opět zopakovat, že výzkumný materiál pocházel jak z tištěných titulů, tak z jejich webových portálů. Pro širší rozbor videí či jiných audiovizuálních materiálů jsem v této práci neměla prostor, a proto jsem tyto podklady do výzkumu nezahrnovala. Dále bych ráda zdůraznila i čtenářské publikum, které jsem se nakonec do analýzy rozhodla nezapojovat. Tento krok jsem učinila, protože mě více zajímalo, jakým způsobem se o aukcích informuje v médiích, ne jak tyto zprávy dekóduje a vnímá publikum. Autory článků z řad novinářů jsem více nespecifikovala, jelikož v mém případě všichni působili v seriózně orientovaných titulech, tudíž všichni pocházeli z velmi podobného prostředí a soustředili se na téměř totožný styl psaní.

V kvalitativní obsahové analýze byly položeny tyto výzkumné otázky: *Jak média informují o aukci Hascoe v Sotheby's*, *Jak média informují o aukci Tvar modré v Adolf Loose Apartment and Gallery* a *Jak média informují o aukci Františka Muziky v Dorotheu*. Mediální obraz u výše popsaných aukcí byl velmi podobný, nicméně se vždy u každé události odlišovala ústřední myšlenka, kterou byla konkrétní aukce v člancích prezentovaná. Proto níže nebudu srovnávat zkoumané aukce, ale budu se u nich spíše snažit vystihnout společná témata nebo charakteristické rysy a poukáži i na odlišné i zcela opačné přístupy. Na závěr zhodnotím odlišné centrální kategorie a hlavní poselství textů.

Shrnutí podobných rysů

V této části bych se ráda zaměřila na podobné oblasti, které jsem v mediálních textech u aukcí rozklíčovala. Jednalo se především o unikátnost uměleckého díla či autora. Všechny články se také soustředily na popsání předchozích majitelů obrazů nebo sbírek, o nichž se zmiňovaly s respektem a věnovaly jim často značný prostor. Předaukční výstava, kterou pořádaly analyzované aukční domy, patřila mezi další témata, jimž média dávala prostor. Velmi často využívaným motivem ve všech textech byla i finanční a investiční hodnota uměleckých děl.

Aukce byly zobrazovány především jako výjimečné události, které nabízely na prodej ojedinělé investiční příležitosti. Sbírkové a výtvarná díla zastoupená v aukci byly často spojovány s unikátními či ikonickými předměty. Dále je novináři prezentovali jako vzácná umělecká díla, která se na výtvarném trhu objevovala zřídka či téměř vůbec. Přisuzovali jim označení nejkvalitnější nebo nejlepší umělecké předměty a sbírky. Autoři těchto uměleckých předmětů byli zobrazováni jako stěžejní aktéři své doby. U mnoha výtvarných děl novináři upřednostňovali informaci, že se jednalo o nejvýznamnější období tvorby autora. Články podtrhovaly i exkluzivitu uměleckých předmětů, kterou zdůrazňovaly poukázáním na omezenou nabídku autora nebo na nízký počet jím vytvořených děl.

Původní majitelé uměleckých děl byli dalším oblíbeným tématem článků, kterým novináři často dávali značný prostor. Jakým způsobem jejich role charakterizovali? Primárně se soustředili na vysvětlení jejich vztahu k autorovi, pro kterého figurovali buď jako mecenáši nebo jako nadšení sběratele. Všechny předchozí vlastníky však v textech pojila emoční linka, která je motivovala k utvoření jejich sbírky nebo k podpoře autora. Jejich podnět byl často definován pojmem nadšení, okouzlení či vášně. U některých majitelů byl jejich vztah k umělci popisován přátelstvím, u jiných se jednalo o osudové setkání nebo zálibu v konkrétním autorovi.

Investiční, neboli finanční hodnota byla oblast, která spojovala všechny články u výše definovaných aukcí. Novináři vždy věnovali prostor informaci o nejdražším zařazeném díle do aukce, někdy zveřejnili i možnosti finančně přístupnějších položek od stejného nebo podobného autora. Pokud vznikl při dražbě u díla cenový rekord, pak se tato zpráva objevila ve všech článcích nezávisle na jejich vyšší nebo nižší ekonomické orientaci. Například u aukce obrazu *Tvar modré* jsme se setkávali se sloganem „*celosvětově nejdražší umělecké*

dílo“. Jedna z posledních informací z finanční oblasti, která se objevovala v článcích po konání aukce, byla sečtená celková suma, kterou dražitelé byli ochotni zaplatit za jednotlivé položky u nabízené sbírky. Tento údaj se objevil ve všech médiích, která o aukci informovala. Pokud se jednalo o dražbu sbírky, pak se v článcích objevovaly i jednotlivé dosažené ceny nejvýznamnějších položek.

Předaukční výstava a průběh aukce byly jedny z dalších informací, které články zveřejňovaly. Téma předaukční výstavy bylo často spojované s nalákáním potenciálních zájemců. Jejich pořádání bylo popisováno jako jedna z taktik k zaujmutí široké veřejnosti, která se skládala i z osob ze sběratelského prostředí. Novináři předaukční výstavu popisovali jako událost, která sloužila k rozšíření povědomí o autorově unikátní tvorbě nebo o jeho významném období.

U popisu aukce byl vždy zmíněn název aukční síně, sbírky nebo autora či nejvýznamnější dražené položky. Pokud se jednalo o exkluzivní událost jako byly například večerní aukce, pak byla uvedena i tato informace. Aukce byly hodnoceny především kladně a byly označovány jako průkopnické události s mimořádnou nabídkou. Novináři někdy zdůrazňovali průběh dražby slovy dramatický souboj aj.

Skrze analýzu tří aukcí jsem nezaznamenala výrazné rozdíly, které by jednotlivé články o výše specifikovaných aukcích odlišovaly. Struktura textů i zdůrazňované informace byly podobného charakteru. Jedinou výjimkou byla aukce rodiny Hascoe, ve které se novináři mnohem více soustředili na zahraniční prostředí. Tyto zprávy formulovaly několika podobnými frázemi jako jsou: nejkvalitnější sbírka českého umění mimo ČR, první specializovaná aukce s českým uměním na zahraničním aukčním trhu nebo formulací světoznámá aukční síň Sotheby's.

Zhodnocení mediálního obrazu u jednotlivých aukcích

V této části se budu soustředit na zhodnocení mediálního obrazu jednotlivých aukcí, u něhož zdůrazním centrální kategorii výzkumu.

Aukce sbírky rodiny Hascoe

Aukce sbírky rodiny Hascoe se podle výsledků mého výzkumu nejčastěji objevovala v souvislosti se zahraničním prostředím. Centrální kategorii jsem proto pojmenovala výrazem

světovost. V článcích se vyskytovaly dva hlavní motivy, které byly v závislosti k centrální kategorii. První jsem nazvala *očekávání*. Jednalo se například o způsob popisování události aukce, která se velmi často objevovala v souvislosti s označením první samostatná zahraniční aukce českého umění. Dalšímu tématu, kterému novináři v článcích dávali prostor, bylo spekulování o možném budoucím růstu cen českých výtvarných děl na našem i na zahraničním trhu po dražbě sbírky ve světoznámé síni Sotheby's. Ke světovému uměleckému aukčnímu trhu odkazovaly texty, které poukazovaly na rekordní sumu, jež byla celkově dosažena za všechny položky během aukce v Sotheby's. S oblibou byla zdůrazňovaná tato částka, která zatím nebyla nikdy předtím během aukce v ČR zaznamenaná. Novináři finanční informace o sbírce doplňovali i zdůrazněním vysoké umělecké kvality položek. Vytvářeli tím očekávání o výjimečné nabídce, které bylo doplněno i popisem děl v článcích. Sbírkou celkově hodnotili jako jedno z nejlepších seskupení českého umění mimo naši republiku.

Druhou kategorií, která se vázala k termínu *světovost*, jsem nazvala *výjimečnost*. Novináři téměř v každém článku představili stručný nebo rozsáhlejší medailonek o původních majitelích sbírky Hascoeových. Manželský pár byl v médiích primárně prezentován jako pár bohatých amerických milionářů, kteří si vypěstovali lásku k českému umění. Zdůrazňování této dvojice a neustálé poukazování na jejich národnost symbolicky odkazovalo na zahraniční prostředí. Jedinečnost sbírky byla v článcích novináři podpořena i zdůrazňováním autorů, kteří byli popisováni jako jedni z nejslavnějších českých umělců. Mezinárodní přesah v textech představovalo unikátních dílo Pohyb, které bylo v minulosti vystaveno na zahraničním veletrhu Bienale.

V článcích o aukci rodiny Hascoe se prolínalo několik témat a motivů, které novináři upřednostňovali. Dle mého názoru bylo hlavní myšlenkou textů informování o významné zahraniční sbírce českého umění, která byla dražena ve světoznámém aukčním domu Sotheby's, jež uspořádal první zahraniční samostatnou aukci českého umění.

Aukce sbírky Františka Kupky

Centrální kategorii jsem označila slovem *hodnota*, dle mého názoru nejlépe odpovídala výzkumné otázce – *jak média informují o aukci Františka Kupky v Adolf Loos Apartment and Gallery*. V článcích jsem objevila několik hlavních myšlenek, které popisovaly primárně obraz Tvar modré jako jedno z nejlepších abstraktních děl, které novináři velmi často spojovali i s hodnotnou investicí. Proto bych ráda uvedla na pravou míru, že

označení, které jsem využila pro centrální kategorii, není myšleno pouze jako finanční kapitál. Mělo by být vnímáno jako kombinace investice, umělecké kvality a omezené nabídky, která byla podle médií k dispozici v průběhu aukce.

Během výzkumu jsem stanovila tři kategorie, které se vztahovaly k mnou zvolené centralní kategorii *hodnota*. První jsem nazvala *umělecká kvalita* a charakterizovaly ji primárně články, které informovaly o významném výtvarném díle. Novináři také primárně psali o exkluzivitě obrazu, který popisovali jako nejvýznamnější české abstraktní dílo, které pocházelo z autorova nejcennějšího období. Čtenářům často zmiňovali, že se jedná o ikonický předmět, který na českém aukčním trhu historicky neměl svou konkurenci.

Jaké další informace z článků se vztahovaly k pojmu *umělecká kvalita*? Na výjimečný status obrazu bylo poukazováno i prostřednictvím předchozího majitele sbírky, kterým byl významný prvorepublikový podnikatel Jindřich Waldes. Často byl v textech prezentován jeho vztah k Františkovi Kupkovi, který byl na bázi přátelství i mecenášství. Obraz Tvar modré byl díky své umělecké kvalitě v textech hodnocen jako nejvýznamnější dílo z Waldesovi sbírky. Novináři tak utvářeli představu o umělecky kvalitním a hodnotném předmětu.

Další vymezení v člancích, které bylo spjato s pojmem *hodnota*, jsem v textech nazvala *aukce*. Novináři popisovali průběh předaukční výstavy jako událost, která nabízela k vidění unikátní obraz Tvar modré. Úryvky kladly důraz na jedinečnou příležitost si prohlédnout volně dostupné dílo, jelikož se podle nich mohlo jednat o poslední možnost vystavení obrazu pro veřejnost. Aukci novináři hodnotili jako prestižní událost, která zároveň byla i první samostatnou večerní aukcí Adolf Loos Apartment and Gallery. Významnost události články zdůrazňovaly dramatickým soubojem, který se seběhl o výtvarné dílo Tvar modré.

Poslední téma, které se objevovalo napříč všemi články, byla *finanční hodnota*, čili *finance*. Novináři obraz popisovali jako dosud nejdražší dílo autora, které se v aukci zatím objevilo u nás i celosvětově. Po proběhlé dražbě se objevila zpráva o rekordní vydražené částce ve všech médiích.

Pojem *hodnota* jsem rozklíčovala jako všudypřítomný prvek ve všech analyzovaných textech o aukci Adolf Loos Apartment and Gallery, a proto jsem jím označila centrální kategorii.

Aukce sbírky Františka Muziky

Centrální kategorii jsem označila pojmem **výjimečnost**, jelikož se v textech často objevovaly výrazy či slovní spojení, které zdůrazňovaly jedinečnost umělecké sbírky. V souvislosti s centrální kategorií jsem definovala tři pojmy, a to *příběh*, *událost* a *hodnota*, které se budu snažit níže více specifikovat.

Nejprve se zaměřím na *příběh*, který se v článcích soustředil na popis umělce a původních majitelů sbírky. Novináři autora popisovali jako nejvýznamnějšího tvůrce české meziválečné avantgardy nebo jako respektovaného umělce u nás i v zahraničí. Unikátnost obrazů byla v článcích zdůrazňovaná pozitivním hodnocením, které se vyjadřovalo o dílech jako o nejvýznamnější autorově sbírce, jedinečné kolekci, unikátní německé sbírce nebo jako o nejcennějším průřezu z jeho tvorby v období 50. a 60. let. Předchozím majitelům sbírky manželům Gerlinkovým byl v textech věnován rozsáhlý prostor, jejich setkání s Muzikou bylo popisováno jako osudové střetnutí či jako uhranutí jeho tvorbou. Muzikovy obrazy novináři označovali za unikátní německou sbírku. Výjimečnost děl nebo autora byla v textech dle mého názoru patrná z pozitivního hodnocení novinářů.

Další termín, který jsem definovala v souvislosti s centrální kategorií, bylo označení *událost*. V článcích byla zastoupena dvěma hlavními motivy, a to předaukční výstavou a aukcí. Předaukční výstava byla spojována s představením mimořádné nabídky od autora. Média pak samotnou aukci označovala jako výjimečnou událost, která představila na českém aukčním trhu exkluzivní a neobvyklou sbírku od Františka Muziky. V tomto směru jsem z článků vnímala nabídku děl zařazených do aukce jako výjimečný aukční počín na českém trhu.

Poslední vymezení, které se vázalo k centrální kategorii výzkumu, jsem označila jako *hodnota*. V textech byl frekventovaně kladen důraz na nejcennější obraz z dvanácti olejů, který byl vystaven na prestižním veletrhu Bienale. V případě tohoto díla se nejednalo pouze o jeho uměleckou kvalitu, ale také bylo často spojováno s nejvyšší vyvolávací cenou z celé sbírky. Tyto informace o obraze jsem rozklíčovala jako výjimečnou kvalitu uměleckého předmětu. Sbírkou byla v textech hodnocena jako ojedinělá sběratelská a zároveň investiční příležitost, což podpořilo její jedinečnost, neboli výjimečnost.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo provést kvalitativní obsahovou analýzu, která zodpověděla, jak média informovala o třech zvolených aukcích. Konkrétně se jednalo o aukci sbírky rodiny Hascoe v Sotheby's, o aukci díla Tvar modré v Adolf Loos Apartment and Gallery a o aukci sbírky olejů od Františka Muziky v Dorotheu. Pro pochopení aukčního trhu jsem nejprve čtenáře seznámila s historickým vývojem v zahraničí a v České republice. Následně jsem se snažila o přiblížení mechanismů aukční síně, popsání image instituce nebo umělce. V kapitole *Představení konkrétních aukčních síní* jsem popsala fungování analyzovaných aukčních domů, které jsem doplnila v kapitole *Představení analyzovaných aukcí* o nabídku z mnou zvolených aukcí.

V druhé části diplomové práce jsem čtenářům přiblížila principy kvalitativního výzkumu a specifikovala jednotlivé části zakotvené teorie podle autorů *Anselma Strauss a Juliet Corbinové*. Před praktickým provedením analýzy jsem definovala výzkumnou otázku spolu s paradigmatem, vymezila výzkumný materiál a stručně popsala vytyčená média. Kapitola *Kvalitativní analýza* se skládala z praktického provedení tří zakotvených teorií, u nichž jsem se zaměřila na otevřené, axiální a selektivní kódování, které jsem znázornila na grafických modelech. Na závěr každé zakotvené teorie jsem určila centrální kategorii výzkumu, která zasadila do kontextu konkrétní provedený kvalitativní výzkum.

Mediální obraz u výše popsaných aukcí byl velmi podobný, nicméně se vždy u každé události odlišovala ústřední myšlenka, kterou byla konkrétní aukce v člancích zdůrazňovaná. Všechny aukce byly zobrazovány jako výjimečné momenty, které nabízely na prodej ojedinělé investiční příležitosti. Původní majitelé uměleckých děl patřili k tématům článků a novináři se u nich soustředili na vysvětlení jejich vztahu k autorovi. Investiční, neboli finanční hodnota byla oblast, která spojovala všechny texty. Dále se články zaměřovaly na předaukční výstavu a průběh aukce. Během analýzy tří jsem nezaznamenala výrazné rozdíly, které by jednotlivé články o výše specifikovaných aukcích odlišovaly. Struktura textů i zdůrazňované informace byly podobného charakteru. Jedinou výjimkou byla aukce rodiny Hascoe, ve které se novináři mnohem více soustředili na zahraniční prostředí.

Summary

The second part of the thesis describes theoretical basis of qualitative research and defines each parts of grounded theory by *Anselm Strauss and Juliet Corbin*. In practical part of analysis I define research issue, paradigm, research materials and describe selected media. Chapter *Qualitative analysis* consists of three grounded theories and their coding stages are called open coding, axial coding and selective coding. Each analysis is illustrated on a graphic model.

Theoretical part consists of information about offer of analyzed auction houses. That point on uniqueness of art pieces, previous owners or marketing strategies. All these phases are illustrated on graphic models and are identified by theoretical codes. Finally I describe media image of analyzed auctions. Each grounded theory identifies theoretical code.

Media image of described auctions was similar but each auction differentiated through core idea. Auctions were visualised as unique moments, which offered unique pieces. Journalists described former owners according to their relationship with artists.

Zdroje

Tištěné

Corbin, Juliet M., and Anselm Strauss. "Grounded theory research: Procedures, canons, and evaluative criteria." *Qualitative sociology* 13.1 (1990): 3–21.

HENDEL, Jan, *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016, ISBN: 978-80-262-0982-9

HUDA, Shireen. *Pedigree and Panache: A History of the Art Auction in Australia*. Canberra: ANU Press, 2008. ISBN 9781921313714

Reifová a kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál. 2004, ISBN: 80-7178-926-7

SEIMLOVÁ, Anna. *Marketingová strategie aukční síně Vltavín v letech 2013–2014*. Praha, 2014. 47 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí diplomové práce PhDr. Pavel Dolanský

STRAUSS, Anselm a CORBINOVÁ, Juliet, *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert Boskovice, 1999. ISBN 80-85834-60-X

THOMPSON, Don. Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: Prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů. Vyd. 1. Jihlava: Kniha Zlín, 2010. ISBN 978-8087162_58-3

TŘEŠTÍK, Michael. Umění sbírat umění. Praha: Gasset – Allan Gintel, 2013. ISBN 978-80-87079-30-0

Tištěné noviny

BARTLÍKOVÁ, Petra. Kupka už je v Ostravě. Láká davy. Mladá Fronta DNES, 14. 3. 2012

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Aukce, která zahýbe českým trhem s uměním. Hospodářské noviny, 18. 4. 2012

HARTMAN, Ivan. Kupka překonal český aukční rekord. Hospodářské noviny, 19. 4. 2012

HNÁTEK, Václav. Do dražby půjde hodně Muziky, Magazín Víkend DNES, 31. 8. 2013

HNÁTEK, Václav. Kupka jde proti kupkovi. Magazín Víkend DNES, 14. 4. 2012

HONUS, Aleš. V Ostravě je Kupkův obraz za 45 miliónů, Právo, 14. 3. 2012

KLEVISOVÁ, Naďa. Aukční sezóna začala s Muzikou, Víkend HN, 11. 10. 2013

KLEVISOVÁ, Naďa. Český vrchol. Víkend HN, 25. 3. 2011

KLEVISOVÁ, Naďa. Světový Muzika, Víkend HN, 2. 8. 2013

KLEVISOVÁ, Naďa. Osudové uhranutí. Víkend HN, 27. 5. 2011

KUBÍČKOVÁ, Klára. Padl rekord za 55, 7 milionu, Mladá fronta DNES, 19. 4. 2012

Kupkovo dílo překonalo rekord, Lidové Noviny, 19. 4. 2012

MACHALICKÝ, Jiří. Kupka za 45 milionů v aukci, Lidové Noviny, 14. 4. 2012

Unikátní Muzika, Lidové noviny, 31. 8. 2013

Obrazy od Františka Muziky vynesly přes 28 milionů korun, Mladá Fronta DNES, 23. 9. 2013

Online

About: History. [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/inside/about-us.html>

Auction result: The Hascoe Family Collection [online]. [cit. 18. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/auctions/2011/property-from-the-hascoe-family-collection-important-czech-art-111105.html>

Aukce výtvarného umění a starožitnosti. [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z <http://www.artplus.cz/uploads/docs/pdf/646.pdf>

BŘEZINA, David. Kupkuv Tvar modré se prodal za 55, 75 milionu, je nejdražším českým dílem, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/kupkuv-tvar-modre-nejdrazsime-ceskym-dilem-fjg-/vytvarne-umeni.aspx?c=A120418_195037_vytvarneum_brd

Do dražby jde kolekce děl Františka Muziky. V Česku jsou obrazy po 40 letech, [online]. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/umeni-a-design/c1-60599940-dodrazby-jde-kolekce-del-frantiska-muziky-v-cesku-jsou-obrazy-po-40-letech>

FARNÁ, Kateřina. Kupkuv Tvar modré se prodal za rekordních téměř 56 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/265225-kupkuv-tvar-modre-se-prodal-za-rekordnich-temer-56-milionu.html>

GÁLOVÁ, Mária. Na co myslí...Mária Gálová: Fejeton z cyklu „Viděno zevnitř“. [online]. [cit. 19. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1-na-co-mysli-maria-galova>

HONUS, Aleš. V Ostravě je k vidění Kupkuv obraz, který bude dražen za 45 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/261774-v-ostrove-je-k-videni-kupkuv-obraz-ktery-bude-drazen-za-45-milionu.html>

CHMELAROVÁ, Marcela. František Muzika 2013: Dorotheum 21. 9. 2013. [online]. [cit. 19. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/frantisek-muzika-2013>

CHMELAROVÁ, Marcela. Jak se dražila modrá: Adolf Loos Apartment and Gallery 18. 4. 2012. [online]. [cit. 19. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/jak-se-drazila-modra>

CHMELAŘOVÁ, Marcela. Waldes-Kupka: Adolf Loos Apartment and Gallery nabízí rekordního Kupku. [online]. [cit. 19. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/waldes-kupka>

Christie's, Who We Are: About Christie's. [online]. [cit. 10. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.christies.com/about-us/welcome-to-christies/about-us/>

Chystá se unikátní výstava obrazů Františka Muziky. [online]. [cit. 19. 2. 2017]. <https://www.dorotheum.com/cz/o-nas/newsletter/newsletter/chysta-se-unikatni-vystava-obrazu-frantiska-muziky.html>

KLEVISOVÁ, Naďa. Česká moderna putuje po světě, vrcholem bude prestižní aukce v Sotheby's, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://m.ihned.cz/c1-51922750-ceska-moderna-ze-sbirky-manzela-hascoeovych-na-aukci-v-sotheby-s>

KOVÁČ, Petr. Chystá se dražba obrazů Františka Muziky, [online]. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/312606-chysta-se-drazba-obrazu-frantiska-muziky.html>

KOVÁČ, Petr. Rekordního Kupku nebude moci nový majitel asi vyvézt do zahraničí, [online]. [cit. 18. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/266765-rekordniho-kupku-nebude-moci-novy-majitel-asi-vyvezet-do-zahranici.html>

KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy, 25. 5. 2011, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/234352-sotheby-s-v-praze-predstavuje-poklady-ceske-avantgardy.html>.

KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/235117-v-londyne-se-chysta-drazba-ceskeho-moderniho-umeni-za-170-milionu-korun.html>

Kupkuv obraz má dnes zlomit český aukční rekord, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/kupkuv-obraz-ma-dnes-zlomit-cesky-aukcni-rekord-f5v-/kultura.aspx?c=A120417_161430_in_kultura_btt

Kupkuv obraz Pohyb se prodal za rekordních 35, 51 miliónu korun, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/236096-kupkuv-obraz-pohyb-se-prodal-za-rekordnich-35-51-milionu-korun.html>

Minulé aukce. [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.aloos.cz/cs/aukce/minule-aukce>

Muzikovy obrazy se vracejí z Německa, budou se dražit, [online]. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/muzikovy-obrazy-se-vraceji-z-nemecka-budou-se-drazit-pc2/kultura.aspx?c=A130806_121900_in_kultura_btt

Naše úspěchy. [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.aloos.cz/cs/aukce/nase-uspechy>

Obrazy Františka Muziky se před aukcí představí veřejnosti, [online]. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/obrazy-frantiska-muziky-se-pred-aukci-predstavi-verejnosti-plg-/kultura.aspx?c=A130830_182346_in_kultura_btt

O Nás: Adolf Loos Apartment and Galler . [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.aloos.cz/cs/o-nas/adolf-loos-apartment-and-gallery>

O nás: Naše společnost. [online]. [cit. 15. 12. 2016]. Dostupné z: <https://www.dorotheum.com/cz/o-nas/nase-spolecnost.html>

O nás: Tiskové zprávy. [online]. [cit. 14. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.dorotheum.com/cz/o-nas/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy/chysta-se-unikatni-vystava-obrazu-frantiska-muziky.html>

Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2013. [online]. [cit. 20. 11. 2016].

Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/vysla-rocenka-art-za-rok-2013>

Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2014. [online]. [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/vysla-rocenka-art-2014>

Redakce ART+. Vyšla ročenka ART+ za rok 2015. [online]. [cit. 13. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/vysla-rocenka-art-za-rok-2015>

SKŘIVÁNEK, Jan. ART+, Muzika a Uprka. [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/muzika-a-uprka>

SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe v Londýně [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/sbirka-hascoe-v-londyne>

SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe v Praze [online]. [cit. 20. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/sbirka-hascoe-v-praze>

SKŘIVÁNEK, Jan. Sbirka Hascoe za 303 milionů. [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/sbirka-hascoe-za-303-milionu>

SKŘIVÁNEK, Jan. Top 10 Hascoe. [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/top-10-hascoe>

SKŘIVÁNEK, Jan. Top 10 Muzika: Nejdražší obrazy Františka Muziky do září 2013. [online]. [cit. 19. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/top-10-muzika>

SKŘIVÁNEK, Jan. ART+, Vývoj českého trhu s uměním v roce 2012 [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/jenom-to-nejlepsi>

Sotheby's Hascoe Home and Collection. In: Youtube [online]. 2. 5. 2013 [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=P_dZfK3RTrs

Sotheby's, The Hascoe FamilyCollection: Important Czech Art. [online]. [cit. 14. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.sothebys.com/en/auctions/2011/property-from-the-hascoe-family-collection-important-czech-art-111105.html#saleroomNoticeModal>

VAŠÁTKOVÁ, Vendula. ART+, Po čtyřech letech padl mezinárodní rekord Františka Kupky [online]. [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.artplus.cz/cs/aukcni-zpravodajstvi/1/po-ctyrech-letech-padl-mezinarodni-rekord-frantiska-kupky>

VELOVÁ, Kateřina. Dvanáct imaginativních vrcholů Františka Muziky v oparu nostalgie, [online]. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <http://velcova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=361179>

Články k aukci Hascoe

Tištěné

KLEVISOVÁ, Nad'a. Český vrchol, 25. 3. 2011, Víkend HN

KLEVISOVÁ, Nad'a. Druhá šance nebude, 24. 6. 2011, Víkend HN

KLEVISOVÁ, Nad'a. Americká láska k české moderně, 14. 6. 2011, Hospodářské noviny

KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy ,25. 5. 2011, Právo

KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 miliónů korun, 2. 6. 2011, Právo

V Sotheby's draží unikátní sbírku české avantgardy, 26. 5. 2011, Hospodářské noviny

Online

České umění má dnes definitivně prorazit do světa. Zařídí to londýnská aukce[online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://life.ihned.cz/umeni-a-design/c1-52075660-ceske-umeni-ma-dnes-definitivne-prorazit-do-sveta-zaridi-to-londynska-aukce>

KLEVISOVÁ, Nad'a. Česká moderna putuje po světě, vrcholem bude prestižní aukce v Sotheby's, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://life.ihned.cz/umeni-a-design/c1-51922750-ceska-moderna-putuje-po-svete-vrcholem-bude-prestizni-aukce-v-sotheby-s>

KOVÁČ, Petr. Sotheby's v Praze představuje poklady české avantgardy , [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/234352-sotheby-s-v-praze-predstavuje-poklady-ceske-avantgardy.html>

KOVÁČ, Petr. V Londýně se chystá dražba českého moderního umění za 170 miliónů korun, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/235117-v-londyne-se-chysta-drazba-ceskeho-moderniho-umeni-za-170-milionu-korun.html>

Kupkuv obraz Pohyb se prodal za rekordních 35,51 miliónu korun, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/236096-kupkuv-obraz-pohyb-se-prodal-za-rekordnich-35-51-milionu-korun.html>

ZÁHORKOVÁ, Jana. Blíží se mezník v aukcích českého umění: draží se Češi z Ameriky, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/blizi-se-meznik-v-aukcich-ceskeho-umeni-drazi-se-cesi-z-ameriky-pbp-/vytvarneum.aspx?c=A110612_155851_vytvarneum_jaz

Články k aukci Adolf Loos Apartment and Gallery

Tištěné

BARTÍKOVÁ, Petra. Kupka už je v Ostravě. Láká davy, 14. 3. 2012, Mladá fronta DNES.

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Aukce, která zahýbe českým trhem s uměním, 18. 4. 2012, Hospodářské noviny

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Kupka z Waldesova obývacího přijde na 45 milionů, 18. 4. 2012, Hospodářské noviny

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. Start na 45 milionech není za Tvar modré vůbec přestřelený, 18. 4. 2012, Hospodářské noviny

Dnes může padnout český aukční rekord, 18. 4. 2012, Lidové noviny

HARTMAN, Ivan. Kupka překonal český aukční rekord, 19. 4. 2012, Hospodářské noviny

HNÁTEK, Václav. Kupka jde proti Kupkovi, 14. 4. 2012, Magazín Víkend DNES

HONUS, Aleš. V Ostravě je k vidění Kupkův obraz za 45 miliónů, 14. 3. 2012, Právo.

JIROUŠEK, Martin. Do Ostravy dorazil s ochrankou: Tvar modré za miliony, 13. 3. 2012, Mladá fronta DNES.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Padl rekord. Kupka za 55, 7 milionu, 19. 4. 2012, Mladá fronta DNES

Kupkovo dílo překonalo rekord, 19. 4. 2012, Lidové noviny

Kupkův obraz lámal rekordy, prodal se za 55,7 miliónu korun, 19. 4. 2012, Právo

MACHALICKÝ, Jiří. Kupka za 45 milionů v aukci, 14. 4. 2012, Lidové noviny

Nejdražší český obraz: za 56 milionů, 19. 4. 2012, Lidové noviny

POSPISZYL, Tomáš Kupka nesmí opustit ČR, zatím, 25. 5. 2012, Lidové noviny

Online

BŘEZINA, David. Kupkuv Tvar modré se prodal za 55,75 milionu, je nejdražším českým dílem, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/kupkuv-tvar-modre-nejdrazsime-ceskym-dilem-fjg-/vytvarneum.aspx?c=A120418_195037_vytvarneum_brd

FARNÁ, Kateřina. Kupkuv Tvar modré se prodal za rekordních téměř 56 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/265225-kupkuv-tvar-modre-se-prodal-za-rekordnich-temer-56-milionu.html>

HONUS, Aleš. V Ostravě je k vidění Kupkuv obraz, který bude dražen za 45 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/261774-v-ostrave-je-k-videni-kupkuv-obraz-ktery-bude-drazen-za-45-milionu.html>

KOVÁČ, Petr. Rekordního Kupku nebude moci nový majitel asi vyvézt do zahraničí, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/266765-rekordniho-kupku-nejbude-moci-novy-majitel-asi-vyvezet-do-zahranici.html>

Kupkuv obraz má dnes zlomit český aukční rekord, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/kupkuv-obraz-ma-dnes-zlomit-cesky-aukcni-rekord-f5v-/ln_kultura.asp?c=A120417_161430_ln_kultura_btt

Kupkovo Zbožštění Heleny bylo vydraženo za 15 milionů, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/262207-kupkovo-zbozsteni-heleny-bylo-vydrazeno-za-15-milionu.html>

Články k aukci Dorothea

Tištěné

HNÁTEK. Václav, Aukce jedinečných obrazů Františka Muziky vynesla přes 28 milionů, 21. 9. 2013, MF DNES

HNÁTEK. Václav, Do dražby půjde hodně Muziky, 31. 8., 2013, Magazín Víkend DNES

KLEVISOVÁ, Naďa. Aukční sezona začala Muzikou, 11. 10. 2013, Víkend HN

KLEVISOVÁ, Naďa. Světový Muzika, 2. 8. 2013, Víkend HN

KOVÁČ, Petr. Chystá se dražba obrazů Františka Muziky, 6. 9. 2013, Právo

Obrazy od Františka Muziky vynesly přes 28 milionů korun, 23. 9. 2013, Mladá fronta DNES

Online

Do dražby jde kolekce děl Františka Muziky. V Česku jsou obrazy po 40 letech, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/umeni-a-design/c1-60599940-do-drazby-jde-kolekce-del-frantiska-muziky-v-cesku-jsou-obrazy-po-40-letech>

Muzikovy obrazy se vracejí z Německa, budou se dražit, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/muzikovy-obrazy-se-vraceji-z-nemecka-budou-se-drazit-pc2-/kultura.aspx?c=A130806_121900_ln_kultura_btt

Obrazy Františka Muziky se před aukcí představí veřejnosti, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/obrazy-frantiska-muziky-se-pred-aukci-predstavi-verejnosti-plg-/kultura.aspx?c=A130830_182346_ln_kultura_btt

VELCOVÁ, Kateřina. Dvanáct imaginativních vrcholů Františka Muziky v oparu nostalgie, [online]. [cit. 18. 2. 2017]. Dostupné z: <http://velcova.blog.idnes.cz/c/361179/Dvanact-imaginativnich-vrcholu-Frantiska-Muziky-v-oparu-nostalgie.html>